

BİLSEM ÜNYE

DERGİSİ

BİLSEM ÜNYE

DERGİSİ

11 AYIN SULTANI

Hoş Geldin Ramazan

E-KİTABIMIZ YAYINDA

Minnie Billy

YENİ YAKLAŞIMLAR

Yapay Zeka ve Eğitim

MERAK EDENLER İÇİN

BİLSEM Nedir?

AI
AI-driven tur

İçindekiler

BİLSEM ÜNİVERSİTE DERGİSİ 2025 Sayı 1

Üçer Aylık Elektronik Dergi

SAHİBİ

HALİL ÇAM - Müdür

SORUMLU YAZI İŞLERİ

MURAT GÜNEŞ - Müdür Yardımcısı

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

SAFA BAKİ - Teknoloji Tasarım

EDİTÖRLER

ALPER KAYABAŞI - Fen Bilgisi

BELKİZ AYLAR - Türkçe

CIHAN MUTLU - Müzik

DENİZ NAL SİDER - Fizik

DERYA AKYOL - İlköğretim Matematik

ERSAN PARLAK - İngilizce

KADİR KÖSE - Bilişim Teknolojileri

KIYMET BAYÇELEBİ - Görsel Sanatlar

MERVE KUMAŞ - Rehberlik

SEVDA TAHMİSOĞLU - İngilizce

SİNEM ÖZDEN ÇAĞLAR - Matematik

ÜLKÜ MERAL - Biyoloji

YUNUS TEVEK - Bilişim Teknolojileri

ZEYNEP ÇAYIR - Sınıf Öğretmeni

Adres: Liseler Mah. Akkuş-Niksar Cad. No:193

52300 Ünye/ORDU

<http://unyebilsem.meb.k12.tr>

763591@meb.k12.tr

Telefon : 0 452 333 10 11

  Ünye Bilsem

ÖNSÖZ

Sevgili Okuyucular,

Bilim ve Sanat'ın insan hayatına kattığı güzelliklere yürekten inanan bir kurum olarak sizlerle "BİLSEM ÜNİVERSİTE" dergimizin ilk sayısında buluşmanın heyecanını ve mutluluğunu yaşıyoruz.

Bu dergi, öğrencilerimiz ve öğretmenlerimizle birlikte ortaya koyduğumuz bilimsel ve sanatsal çalışmaların sizlerle paylaşmak, yapılan değerli üretimleri daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla doğdu. Üç ayda bir yayımlanacak bu dergiyle, hem kalıcı bir kaynak oluşturmayı hem de her sayısında yeni bir heyecanla sizlere ulaşmayı hedefliyoruz.

Ünye Bilim ve Sanat Merkezi olarak bizler, yalnızca akademik bilgi sunan bir kurum olmanın ötesine geçerek etik değerlere bağlı, araştıran, sorgulayan, düşünen ve üreten bireyler yetiştirmeye gönül vermiş bir ekibiz.

Bu amaç doğrultusunda hazırlanan öğrenci ve öğretmen projeleri, bilimsel yazılar ve sanatsal ürünler, eğitimde kaliteye ve derinliğe verdiğimiz önemin en güzel göstergesidir.

Dergimizin bu ilk sayısında yer alan her bir içerik; geleceğin ilkeli ve dürüst bilim insanlarını, sanatçıları ve düşünürlerini yetiştirme yolculuğumuzun heyecan verici bir yansımasıdır.

Bilim ve sanatın ışığında büyüyen fikirlerin daha nice sayılar boyunca sizlerle buluşması en büyük dileğimizdir.

Bu yayının hazırlanmasında emek veren tüm öğretmen ve öğrencilerimize yürekten teşekkür ediyor, siz değerli okuyucularımıza ilham dolu bir okuma süreci diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla.

Halil ÇAM
Müdür

- 03 ÖNSÖZ
- 04 Kuzuların Parası "Kuzulara"
- 06 BİLSEM Nedir?
- 07 Ramazan Hoşgeldin
- 08 Tübbelerinin Bulunduğu Şehirlerde Yunus Emre Ne Kadar Tanınıyor?
- 11 Kıymet'li Sözleri İle Yunus
- 12 BİLSEM ve Yapay Zeka Destekli Öğrenme Modeli
- 14 Üstün Yetenekli Öğrencilerde Duygu Farkındalığı ve Sosyal Uyum Düzeylerindeki İlişki
- 16 Yedi Renk Yedi Bölge Türkülerimiz
- 21 Minnie Billy Yayında
- 22 Yurtdışı Öğretmenlik Anıları - ALMANYA
- 24 Matematik Keşif mi, İcat mı?
- 26 Öğretmenin Kaleminden
- 28 Poster "ŞEHNUS"
- 30 Sofralarımızın Başta Ekmek
- 35 GARDaş - Bir Milli Chatbot Projesi
- 36 BİLSEM'de Matematik Dersi
- 39 Elektrik Bulmaca
- 40 Bilişim Teknolojilerinin Günlük Hayattaki Yeri ve Geleceği
- 42 Ülkelerin Kalkınmasında Teknoloji Tasarım
- 43 Yazılımın Geleceği - Cross Platform Yaklaşımlar
- 44 1. Dönem Faaliyet Raporu
- 47 Tasarım Bülteni
- 51 Patent Bülteni
- 55 Marka Bülteni

Dergideki yazı ve fotoğrafların yasal sorumluluğu sahiplerine aittir.

Tasarım CANVA ile Murat GÜNEŞ tarafından yapılmıştır.

Çizimler Kıymet BAYÇELEBİ'ye aittir.

Yayına ait hiçbir öge izin almadan kopyalanamaz ve yayınlanamaz.

KUZULARIN PARASI

ALPER KAYABAŞI

Öğretmenler emekli olmazmış. Bu durumu anlamam çok uzun sürmedi. Emekli olduktan sonra kendimi, çocukluğumun geçtiği Şerefiye köyünde buldum. Bu köy sürgünden gelen Çerkesler'in yerleştiği ve evlerini tarihi bir kalenin kalıntıları kullanarak yaptığı bir köydü. Aradan uzun yıllar geçmiş, taş evler yerini betonarme evlere bırakmış, taşlı çamur toprak yollar yerini asfalt yollar almış, elektriği suyu olmayan ev kalmamış, yine de merkezdeki çeşme şırl şırl akmaya devam ediyor. Dededen kalma bir odasında doğduğum evin çatısını yaptırmış rahmetli babam. Adımlarımı bahçeden içeri atıp baktığımda gürü gürül akan nehir manzarası hiç değişmemiş, hey gidi çocukluğum, ellerimde güğümle neşeyle yürüyüp su getirdiğim o nehir, beni balıklarınla besledin, suyunla arındırdın. Merhaba!

Haziran ayında emekli olduktan sonra ağustos ayının sonlarına doğru gelmişim. Doğduğum topraklara, niyetim bir kış dinlendikten sonra emekli param ile kuzu alıp onlar ile uğraşmak, yeniden çocukluğuma dönmektir. Yazın şenlenen köy, sonbaharın gelmesi ile tenhalaşır, yaşlılar ve balık üretim çiftliğinde çalışan gençler ve bu gençlerin çocukları nerden baksan 50-60 kişi kalıverirdi bir anda. Bir de ben vardım bundan sonra. Dededen kalma evin bahçesi yabani, birçoğu kurumuş otla dolmuştu. Evin sınırlarında tarihi kale kalıntıları taşlardan yapılmış duvar kısım kısım yıkılmıştı. Yolum ortasında biri durdu. Bana doğru baktı. Çerkesçe selam verip hoş geldin, dedi. Kafasında çerkes şapkası, elinde koyunları yönlendirmek için kullandığı bastonuyla, bir bakışta tanıdım çocukken dövdüğüm, sövdüğüm, birlikte yüzmeyi öğrendiğim, inek çobanlığı yaptığımız, arkadaşım Sertaç. Birbirimize doğru ilerledik. Kucaklıyı verdim, onsuz geçen senelere inat. İki damla gözyaşı, daha fazlasının akmasına izin vermedim. İnsan isterse gözyaşlarını bile durdurabiliyormuş orada anladım, içime içime aktı geri kalanlar. Sertaç'ın bacağına koşarak bir çocuk yapıştı. Sanki benim küçüklüğüm, saçlar toz toprak içinde, yüzü yara bere içinde, üstü yırtık pırtık ama çakmak gibi çakan iki göz. Hemen cebime elimi attım bir sakız buluverdim, uzattım, almadı ilk başlarda. Dedesi ısrar edince elimden aldığı gibi fırladı dışarıya. Canıma can katacak bu çocuğun ismi Cankat'mış. Sertaç ile konuşmaya başladık. Çocukluğumuzdaki anıları yad ettik. Çocuğu sordum. "Tıpkı senin gibi annesi öldü. Babası gurbette ekmeğinin peşinde, bende çocuğa dört yaşından beri bakıyorum. Pekte baktığım söylenemez ya. Şimdi sekiz yaşında üçüncü sınıfa başlayacak, okuma yazması zayıf, matematiği koyun saymaktan iyi."

Yaklaşık bir ay evle uğraştım. Sertaç her gün geldi yardım etti. Evi sıvadım, fare deliklerini kapattım. Bir televizyon, buzdolabı derken güzel bir evim oldu. Bu işleri yaparken en büyük yardımcım Sertaç ve Cankat oldu. Sertaç traktörü ile toprağı getirdi. Pınarbaşı'na gittik, televizyonumu Cankat seçti. Beni görenler selam verdi. Ama hepsi yeni yüzler... Cankat ile beraber gelen üç çocuk daha vardı. Onlar da Cankat'ın yaşlarındaydı. İşlerin bittiği gün güzel bir balık partisi verdik. Sertaç, Cankat, arkadaşları ve ben. Bu işleri halledince köyü gezmeye başladım. Yeni yüzler vardı hep eski yüzleri aradığım yerlerde. Köy okulunda hiç öğrenci görmemişim ömrüm boyunca, taşmalı eğitim ile çocuklar Karakuyu köyündeki okulda eğitim görüyorlardı. Bizim köyün okulunda dedem, babam, halam eğitim görmüşler, anlatırlardı. Tek bir öğretmen ve tüm öğrenciler bir sınıfta öğrenim görürlermiş. Mezarlığa doğru gittim, atalarımın mezarlarına baktım. Önümde dedem babasının mezarına

“KUZULARA”

gömülmüş. Yanında halam, diğer yanında babam. Şu hayatta yaralarımı sizle sardım. Ölmedim. Annemi özlediğimi bilmesinler diye sizleri gördükçe güldüm. Her güldüğümde siz gülmeseniz de... Allah rahmet eylesin. Dua ettim. İçimden bende yakında gelirim dedim. Evime doğru geldim. Televizyonda haberleri izlemeye başladım. İlk kez duydum, korona virüs isimli bir hastalık Çin'de ortaya çıkmış. Bu yaşma kadar çok hastalık duydum, kuş gribi, domuz gribi, ama hepsi kısa süre bitti gitti. O yüzden hiç endişelenmemiştim. Her geçen gün korona virüs haberleri çoğalıyordu. Hastalanan insanların yaşadıkları insanı korkutuyordu. Komşu ülkelere gelmişti bu virüs. Okullarda ilk dönem bitti. Cankat'ın durumu hiç iç açıcı değildi. Ara tatilde bol bol okuma yazma çalışması yaptık. Onun için bir yazıcı ve bilgisayar aldım. Eve internet aldım ve Cankat ile film izleme günleri yaptık, ders çalıştık, zeka oyunları bile oynamaya başladık. Ara tatil bitti. Okullar açıldı. Öğretmeni Cankat'taki bu değişimi gördüğünde çok mutlu olduğunu söylemiş Sertaç'a, bu gelişmeyi nasıl sağladıklarını sorunca, benden bahsetmiş. Öğretmenim geldi elimi öptü. Bende yanaklarından öptüm. Çay eşliğinde muhabbet ettik.

Bir akşam haberlerde sağlık bakanı açıklamalarda bulunuyordu. Korkulan olmuş, ülkemizde de korona vakaları görülmeye başlamıştı. Okullar tatil edilmişti. İki haftalık bu tatilde Cankat ile beraber balık tattuk. Oyunlar oynadık. Emeklilik hayalimi gerçekleştirmek üzere Şarkışla'ya gittik. Kuzu almaya, fakat anlaşılmaya varamadık. Korona virüs vakaları hızla artmaya başlamıştı. Okulların ise açılması beklenmiyordu. Uzaktan eğitim iki haftalık tatilin ardından başlamıştı. Cankat hariç, köydeki on çocuk uzaktan eğitime katılamıyordu. Cankat da ben de bu duruma çok üzülüyorduk. Bir şeyler yapmalıydık. Köydeki okul aklıma geldi. Çocukların aileleri ile görüştüm. "Bu okulun en azından bir sınıfını tamir edip, içerisine bilgisayar ve internet getirirsek çocukların geleceği için büyük bir çalışma yapmış olurduk," dedim. Tüm ailelerin gözleri parladı ve ellerinden geleni yapacaklarını söylediler. Okulun çatısını, camlarını ve kapılarını elden geçirdik. Birde soba koyduk. Şimdi en büyük sorun bilgisayarlar kalmıştı. Kararımı hiç düşünmeden verdim. Emeklilik ikramiyem, kuzular için ayırdığım para vardı. Kuzuların parası "kuzulara" gitsin, dedim. Hayalimin ötesinde bir fırsat doğmuştu. Bu parayı kullanarak on bilgisayar bir yazıcı, bir akıllı tahta, masa sandalye ve bir sürü kalem defter aldım. İki haftalık süreçte çok güzel bir sınıfımız oldu. Çocuklar derslerini sıcak ortamlarında, yüzlerinde maske, aralarında bir sıra boş kalacak şekilde takip ediyordu. Zeka oyunları oynuyorlar. Bende herkese elimden geldiğince yardımcı oluyordum. Yeniden öğrenmeye, öğretmeye başladım.

Nisan ayının sonları gelmişti. Pandemi ülkemde etkisini iyice göstermeye başlamıştı. Vaka sayıları on binleri geçmişti. Can kayıpları hızla artıyordu. İnsanlar şehirlerden kaçıp köylere dönüyorlardı. Bizim köyde de hareketlenme başlamıştı. 8-9 ay önce köyde olanlar geldiklerinde köyde olanlara inanamıyorlardı. Çocuklarının, torunlarının da eğitimden uzak kalmayacak olmamalarına seviniyorlardı. Bu sabah bir başka güzeldi. Güneş tüm gücüyle köyümüzü ısıtıyor, her yerden çiçekler fışkırıyordu. Yine de okula gidip sobaları yakmak gerekirdi. Okulun camlarını açıp havalandırdım. Etrafı sildim. Soba ısını yaymaya başladı. Her zamanki gibi çayımı sobanın üzerinde demledim. Her geçen gün köy okulunda bir sınıf daha doluyordu. Köyde her sabah bir bacadan duman belirliyor. Gördüğüm her duman içimi ısıtıyordu. İnsanlara zarar vermese pandemiye teşekkür edesim geliyordu.

BİLSEM

NEDİR?

BİLSEM İLE İLGİLİ MERAK EDİLENLER

- Özel yetenekli öğrencilerin, yeteneklerini keşfetmeleri ve bu alanlarda kendilerini geliştirmeleri için okul dışında ek destek eğitim almalarını sağlayan kurumlardır.
- Ücretsiz eğitim kurumlarıdır.
- Dersler ilgili bölümde etkinlik temelli yapılmaktadır.
- Öğrenciler okul dışı zamanlarda ve kendilerine özel hazırlanan programa göre gelir.
- Öğrenciler ortaöğretimi tamamlayana kadar faydalanabilirler.
- BİLSEM'ler arası nail işlemi yapılabilmektedir.
- Öğrenciler serbest kıyafetleriyle gelirler.

ÖZEL YETENEKLİ BİREY

Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, özel akademik yeteneğe sahip olan, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren bireydir.

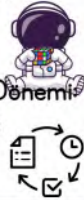
BİLSEM'E DEVAM ZORUNLU MUDUR?

Her eğitim döneminde devamsızlık süresi eğitim süresinin/30' unu geçemez. Mazeret göstermeksizin bu süreyi aşan veya programa katılmayan öğrencilerin kaydı silinir.

BİLSEM'DE NASIL BİR EĞİTİM VERİLİR?

Bilim ve Sanat Merkezinde öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi belirlendikten sonra uygulanan 5 eğitim dönemi mevcuttur.

- 1.Uyum Dönemi:
- 2.Destek Eğitimi Dönemi:
- 3.Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Dönemi:
- 4.Özel Yetenekleri Geliştirme Dönemi:
- 5.Proje Dönemi:

BİLSEM'İN AMACI NEDİR?

Erken yaşlarda tanılanan özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanının keşfi ve keşif sonrası bu alanda derinlemesine bilgi, beceri sahibi olmasını sağlamaktır.

Ramazan Hoş Geldin

TÜRK RAMAZAN GELENEKLERİ

İFTAR VE SAHUR

İftar sofraları oldukça zengin ve bereketlidir. yöresel lezzetlerden oluşan geniş bir sofra hazırlanır. Ramazan pidesi ve hanımların elleriyle hazırladığı tatlılar vaz geçilmezdir. Sahurda ise daha hafif ve doyurucu yiyecekler tercih edilir

TERAVİH NAMAZI

Ramazan ayında camiler büyük bir manevi atmosferle dolup taşar. Çocuklar da büyükleriyle birlikte camilere gider ve bu manevi atmosferi küçük yaşta deneyimler. Teravih namazlarından sonra cemaate çeşitli ikramlar yapılır.

SAKAL-I ŞERİF ZİYARETİ

Ramazan ayının son on gününde camilerde Sakal-ı Şerif ziyarete açılır ve halk bu kutsal emaneti görmek için uzun kuyruklar oluştururdu.

HACİVAT - KARAGÖZ

Ramazan eğlencelerinin önemli bir parçası olan Karagöz-Hacivat gölge oyunları, iftar sonrası kahvehanelerde sergilenirdi.

FENER ALAYLARI

Ramazan akşamlarında çocuklar kendi yaptıkları fenerlerle sokaklarda dolaşır, ilahiler ve maniler söyleyerek Ramazan coşkusu yaşarlardı.

DIŞ KIRASI

Geçmişte mahallelerde Ramazan öncesinde "diş kirası" adı verilen bir gelenek vardı. Zengin aileler, iftara davet ettikleri misafirlerine yemek sonunda küçük hediyeler veya harçlıklar verirdi.

**"Ey Ramazan!
Geldin bir bayramdır. Giderken de bir
bayram bırakarak gidersin."**

Türbelerinin Bulunduğu Şehirlerde Yunus Emre Ne Kadar Tanınıyor?

Halil ÇAM

Her toplumun tarihi gelişim süreciyle uyumlu, milli nitelikleri olan, sosyal hayatını düzenleyen, insanı davranışlarına yön veren ve anlam kazandıran değerler sistemi vardır. Bir toplumun değerlerinden uzaklaşması, milli kültürüne yabancılaşması, o toplumun şuursuz kalabalık haline gelmesi demektir (Çavdarı, 2002). Fertleri ortak hedeflere yönelten ve sosyal kimliğini oluşturan, sahip olduğu kültürel değerlerdir. Gelecekte var olmak isteyen milletler değerlerine, milli kültürüne sahip çıkmakta, çağdaş düşüncenin ve bilimin önderliğinde kültürlerini geliştirmeye, yaygınlaştırmaya ve gelecek nesillere aktarmaya çalışmaktadır. Toplumu bir arada tutan, birleştiren ve kaynaştıran ortak değer sisteminin yozlaşmasına ve çözülmesine mani olmak ve bu değerleri korumak demek, bunların olduğu gibi muhafazası demek değildir. Sağlıklı, huzurlu, kendiyi ve çevresiyle barışık, uyumlu bireyler yetiştirmenin yolu, bu bireylerin sahip olduğu değerler ve bu değerlerin ahlaki yaşantılarına olumlu yansımalarından geçmektedir (Kolaç, E. 2010). Hızla gelişen ve değişen dünyamızda hiçbir toplum gelişmelere kapalı kalarak varlığını devam ettiremez. Kültürün oluşması ve korunması, Kültürel Miras olarak bize bırakılması onun nesilden nesile aktarılmasıyla mümkündür. Günümüzde özellikle genç kuşaklarda, kültürel değerlerimizle bağdaşmayan birçok tutum ve davranış örnekleriyle karşılaşırız. Bunun nedenlerinden birinin de insanımıza, gençlerimize kültürümüzden örnek olabilecek model karakterlerin yeterince sunulmaması olduğunu söylemek gerekir (Abuzar, 2009; 446).

Kültürel Mirasın aktarılmasında tarihi şahsiyet ve mekânların önemi büyüktür. Ülkemizde bulunan Yunus Emre Türbeleri de Kültürel Mirasın gelecek nesillere aktarılmasında rol model olması bakımından önemlidir. Yunus Emre'nin kendisine ait olduğu ileri sürülen birçok yerde Türbesi (mezarı, makamı) bulunmaktadır. Aksaray ilimizde bulunan Yunus Emre Türbesi, Aksaray ilinin Ortaköy ilçe merkezine 20 km mesafede,

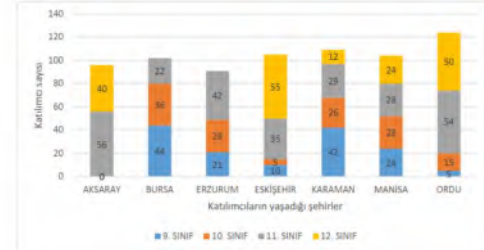
Sarıkaraman köyündedir. Türbenin bulunduğu tepe, halk tarafından Ziyaret Tepesi olarak bilinmektedir. Bursa ilinde merkez Yıldırım İlçesi'nde, Emir Sultan'a giden yolda Karamazak Sokağı'nda bulunan dört mezardan birincisidir. Erzurum ilinde Merkeze bir saat mesafede, Palandöken Dağı eteklerinde bulunan Dutçu köyünde, Yunus Emre Mezarlığında bulunmaktadır. Eskişehir ilinde Mihalicçık ve Sivrihisar ilçeleri arasında kalan ve bugünkü adı Yunus Emre Mahallesi olan, eski adı ile anılan Sarıköy'de bulunmaktadır. Karaman ilinde Kirişçi Mahallesinde, Yunus Emre Caddesi üzerinde Yunus Emre Camii ve Türbesi, bulunmaktadır. Manisa ilinde; Kula ilçesine bağlı Kula-Salihli arasındaki Emre Sultan köyünde bulunmaktadır. Ordu ilinde; Ünye ilçesinin Yunus Emre Mahallesinde, şehre kuşbakışı hâkim tepede Şeyh Yunus Emre Türbesi olarak bilinen yerde bulunmaktadır.

Bilimde, teknolojiye, sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda ortaya çıkan yeniliklerle birlikte toplumlar kendi kültürüne ve milli değerlerine sahip çıktıkça gelişmeye devam edecektir. Buradan hareketle bu projede değerler üzerine araştırma yapılmış, uluslararası bir değerimiz olan Yunus Emre'nin ülkemizde Aksaray, Bursa, Erzurum, Eskişehir, Karaman, Manisa ve Ordu illerinde bulunan türbelerinin (mezar-makam) kattığı değerler; irdelenmiş, bu değerlerin Kültürel Miras olarak belirtilen illerde yaşayan kesimde bıraktığı iz mukayeseli olarak araştırılmıştır. Bu bilgiler ışığında bu projede Aksaray, Bursa, Erzurum, Eskişehir, Karaman, Manisa ve Ordu illerinde bulunan Yunus Emre Türbelerinin bulundukları şehirlerde Kültürel Miras olarak etkisi, toplum tarafından bilinirlik düzeyi, meslek lisesi öğrencileri açısından farkındalık oluşma seviyesi incelenmiştir. Bu araştırmada hipotezimiz "Türbelerinin Bulunduğu Şehirlerde bulunan Yunus Emre Türbelerinin Kültürel Miras olarak bulunduğu şehir toplumuna etkisi vardır." şeklinde belirtilmektedir. Var olan bu etkinin oranının hangi ilde daha fazla

olduğunu belirlemek için katılımcıların sorulara verdikleri olumlu cevaplar dikkate alınarak karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların yaşadığı şehirlerde bulunan okullarda okudukları sınıf seviyelerine göre katılımcı sayıları.

	AKSARAY	BURSA	ERZURUM	ESKİŞEHİR	KARAMAN	MANİSA	ORDU	TOPLAM
9. SINIF	0	44	21	10	42	24	5	146
10. SINIF	0	36	28	5	26	28	15	138
11. SINIF	56	22	42	35	29	28	54	266
12. SINIF	40	0	0	55	12	24	50	181
TOPLAM	96	102	91	105	109	104	124	731

Tüm illerde anket yapılan okullarda; 9. Sınıflardan 146, 10. Sınıflardan 138, 11. Sınıflardan 266, 12. Sınıflardan 181 olmak üzere toplam 731 katılımcı bulunmaktadır.

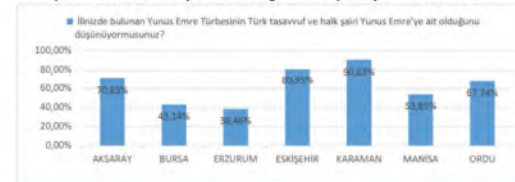
Soru 1: "İlinizde Yunus Emre adı ile anılan herhangi bir mekân biliyor musunuz?"

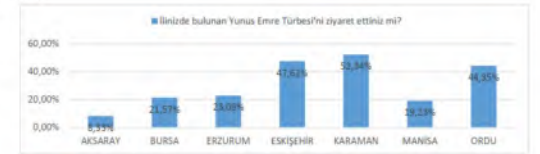
Soru 2: "İlinizde Türk tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre'nin Türbesinin bulunduğunu biliyor musunuz?"

Soru 3: "İlinizde bulunan Yunus Emre Türbesinin Türk tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre'ye ait olduğunu düşünüyor musunuz?"

Soru 4: "İlinizde bulunan Yunus Emre Türbesi'ni ziyaret ettiniz mi?"

Soru 5: "İlinizde bulunan Yunus Emre Türbesi'ni ziyaret sırasında insanı etkileyen manevi bir atmosferi olduğunu düşünüyor musunuz?"

Soru 6: "İlinizde Yunus Emre Türbesi'nin bulunması; Türk tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre hakkında bilgi sahibi olmanıza katkı sağladı mı?"

Soru 7: "Türk tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre'nin şiirlerini beğeniyor ve arkadaşlarınıza tavsiye ediyor musunuz?"

Soru 8: "Türk tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre'nin yazdığı şiir veya ilahilerden bildiğiniz beyitler var mı?"

Soru 9: "Ben yürürüm yâne yâne - Aşk boyadı beni kâne - Ne akilem ne divane - Gel gör beni aşk neyledi" - mısralarının Türk tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre'ye ait olduğunu biliyor musunuz?"

BİLSEM ve Yapay Zeka Destekli Öğrenme Modeli

Murat GÜNEŞ

Günümüz eğitim sistemleri, bireyselleştirilmiş ve esnek öğrenme modellerine olan ihtiyacı giderek arttığı bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Yapay zeka (YZ) teknolojileri, öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımlarını destekleyerek, öğretmenlere ve öğrencilere güçlü analiz araçları sunmaktadır. Bu makalede, YZ destekli öğrenme modellerinin BİLSEM’lerde (Bilim ve Sanat Merkezleri) nasıl uygulanabileceği, avantajları, potansiyel riskleri ve etik boyutları ele alınacaktır.

YAPAY ZEKÂ NEDİR?

Yapay zekâ (YZ), insan zekâsını taklit eden ve öğrenme, problem çözme, karar verme gibi süreçleri gerçekleştiren bilgisayar sistemleridir. Ancak “YZ bir arama motoru değil, soru sorma sanatıdır.” YZ’nin eğitimdeki rolü, sadece bilgi sunmak değil, öğrencilerin öğrenme süreçlerini zenginleştirerek onların bireysel gelişimlerini desteklemektir.

ÜSTÜN YETENEKLİ BİREYLER VE BİLSEM’LER

Üstün yetenekli bireyler, akranlarına kıyasla akademik, sanatsal veya liderlik gibi alanlarda belirgin şekilde yüksek performans gösteren bireylerdir (Renzulli, 2005). Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu merkezler, öğrencilere standart müfredatın ötesinde zenginleştirilmiş eğitim programları sunar (MEB, 2022).

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ İÇERİK SUNUMU VE GERÇEK ZAMANLI GERİBİLDİRİM

YZ, öğrencilerin bireysel öğrenme stillerini ve ihtiyaçlarını analiz ederek, onlara özel içerikler sunabilir. Bu sayede, her öğrenci kendi hızında ve seviyesinde öğrenme imkânına sahip olur. Ayrıca, YZ destekli sistemler anlık geribildirim sağlayarak, öğrencilerin eksiklerini hızla tespit edip gidermelerine yardımcı olur. Örneğin, Holmes, Bialik ve Fadel (2019), YZ’nin kişiselleştirilmiş eğitim ve yenilikçi öğretim yöntemleri sunarak, öğrenci-öğretmen etkileşimini artırabileceğini belirtmiştir.

VERİ ANALİTİĞİ İLE GELİŞİM TAKİBİ

YZ, büyük veri analitiği sayesinde öğrencilerin öğrenme süreçlerini detaylı bir şekilde izleyebilir. Bu, öğretmenlere öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemede önemli bir destek sağlar. Chassignol ve diğerleri (2018), YZ’nin eğitimcilere kime, neyi ve nasıl öğretilmesi gerektiği konusunda yardımcı olabileceğini ve öğrencilere yaratıcı ve anlamlı öğrenme deneyimleri sunan bir teknoloji olduğunu göstermiştir.

AKILLI REHBERLİK HİZMETLERİ

YZ destekli rehberlik sistemleri, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre en uygun akademik ve kariyer yollarını önerir. Bu, öğrencilerin bilinçli ve doğru kararlar almasına katkı sağlar. Örneğin, MEB’in “Çocuklar İçin Yapay Zekâ Eğitimi” projesi kapsamında, öğrencilere yapay zekâ eğitimleri verilmesi ve rehberlik hizmetlerinin sunulması planlanmıştır.

PROJE ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

YZ, karmaşık veri setlerini hızlı ve etkili bir şekilde analiz ederek, bilimsel projelerin daha verimli yürütülmesini sağlar. Bu, öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynar. Örneğin, “Yapay Zeka Bilsem (Bilsem.AI)” projesi, BİLSEM’lerde görev yapan öğretmenlerin yapay zekâ uygulamaları geliştirme becerilerini artırmayı hedeflemektedir.

ROBOTİK VE YAZILIMSAL SİMÜLASYONLAR

YZ destekli simülasyonlar ve robotik uygulamalar, öğrencilerin teorik bilgilerini pratiğe dökererek, deneyimleyerek öğrenmelerine imkân tanır. Bu, özellikle STEM alanlarında öğrencilerin motivasyonunu artırır.

Örneğin, “Yapay Zekâ Atölyesi” programı, öğrencilere yapay zekâ ve robotik alanlarında uygulamalı eğitimler sunmaktadır.

HATA BULMA VE OPTİMİZASYON

YZ algoritmaları, kodlama ve tasarım süreçlerinde hataları tespit edip, sistemlerin optimize edilmesine yardımcı olur. Bu, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmede kritik bir öneme sahiptir. Örneğin, yapay zekâ destekli otomatik değerlendirme sistemleri, öğrenci başarısını ölçme ve geribildirim sağlama konusunda büyük fırsatlar sunmaktadır.

OLASI RİSKLER VE ZORLUKLAR

BAĞIMLILIK RİSKİ

Öğrencilerin, kendi eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek yerine YZ’ye aşırı bağımlı hale gelmeleri mümkündür. Bu durum, onların problem çözme yeteneklerini olumsuz etkileyebilir. Gezgini (2024), YZ’nin kontrollü şekilde kullanılmaması durumunda öğrencilerin düşünme becerilerinde körelme yaşanabileceğini belirtmiştir.

ETİK PROBLEMLER

YZ sistemlerinin yanlış veya hatalı veriye eğitilmesi, yanlış yönlendirmelere ve etik sorunlara yol açabilir. Bu nedenle, YZ uygulamalarının eğitimde kullanımı sırasında etik kuralların ve veri gizliliğinin titizlikle ele alınması gerekmektedir. Eğitimde YZ uygulamalarının etkilerini araştıran bir çalışmada, YZ’nin öğrenci performansını izleme ve kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sağlama konularında önemli bir potansiyele sahip olduğu, ancak etik ve gizlilik konularının da dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.

SOSYAL BECERİLERİN ZAYIFLAMASI

YZ destekli sistemlerin aşırı kullanımı, öğrencilerin yüz yüze iletişim ve iş birliği becerilerini olumsuz etkileyebilir. Özellikle grup çalışmaları ve sınıf içi etkileşimlerde, öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurmaları ve birlikte problem çözmeleri, onların sosyal gelişimi açısından kritik öneme sahiptir.

ARAŞTIRMALAR NE DİYOR?

OECD (2021) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, aşırı dijital öğrenme araçlarının kullanımı, öğrencilerin empati geliştirme ve sosyal iletişim becerilerini azaltabilir. Araştırmada, “Öğrencilerin yapay zekâ destekli öğretim araçlarıyla uzun süreli etkileşimleri, yüz yüze etkileşim ihtiyacını azaltarak sosyal becerilerde zayıflamaya neden olabilir” denilmektedir (OECD, 2021). Selwyn (2022), öğrencilerin YZ sistemlerine aşırı bağımlı hale gelmesinin, eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesini engelleyebileceğini ve onların yalnızca “hazır çözümler” ile yetinmelerine neden olabileceğini belirtmektedir (journals.sagepub.com).

KAYNAKÇA

- Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., & Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence trends in education: A narrative overview. *Procedia Computer Science*, 136, 16-24.
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
- McCarthy, J. (1956). *Dartmouth Conference: Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence*.
- MEB. (2022). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- OECD. (2021). *AI and the Future of Skills: Implications for Education*.
- Renzulli, J. S. (2005). *The Three-Ring Conception of Giftedness: A Developmental Model for Promoting Creative Productivity*.
- Russell, S., & Norvig, P. (2020). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th ed.). Pearson.
- Selwyn, N. (2022). *Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education*. Polity Press.

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ EĞİTİM MODELLERİNİN GELECEĞİ
Yapay zekâ ve eğitimin kesişimi, gelecekte çok daha kapsamlı bir dönüşüm geçirecektir. BİLSEM’lerde YZ’nin daha etkin kullanılması için aşağıdaki gelişmeler beklenmektedir:

1. **Özelleştirilmiş Eğitim Programları:** Öğrencilerin yetenekleri ve öğrenme hızlarına göre tamamen bireyselleştirilmiş eğitim müfredatları oluşturulması.
2. **Sanal ve Artırılmış Gerçeklik Entegrasyonu:** STEM derslerinde ve sanatsal projelerde sanal gerçeklik (VR) ve artırılmış gerçeklik (AR) uygulamalarının yaygınlaşması.
3. **YZ Destekli Öğrenci Rehberlik ve Kariyer Planlama Sistemleri:** Öğrencilerin ilgi alanları, yetenekleri ve akademik başarıları doğrultusunda en uygun kariyer yollarını belirleyen YZ destekli rehberlik uygulamalarının geliştirilmesi.
4. **Öğretmen ve YZ İş Birliği:** Öğretmenlerin, yapay zekâdan destek alarak öğrencilerin eksikliklerini daha hızlı tespit edebilmeleri ve ders planlarını optimize edebilmeleri.

TÜBİTAK VE MEB ÇALIŞMALARI

TÜBİTAK’ın 4007 “Bilim Şenlikleri Destekleme Programı” kapsamında yürüttüğü projeler, BİLSEM’lerde YZ uygulamalarının geliştirilmesine yönelik önemli adımlar içermektedir (tubitak.gov.tr). Ayrıca MEB, “Dijital Dönüşüm Stratejisi” çerçevesinde YZ’nin eğitimde kullanımına yönelik çalışmalarını sürdürmektedir (meb.gov.tr).

SONUÇ

Yapay zekâ destekli öğrenme modelleri, üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde büyük fırsatlar sunmaktadır. Ancak, etik meseleler, veri gizliliği, sosyal becerilerin zayıflaması gibi olası riskler göz önünde bulundurulmalı ve kontrollü bir şekilde uygulanmalıdır. “Yapay zekâ; bire bir soru sormak ve bilgiye ulaşmak değil, bilakis ne soracağını bilerek ve sorguyu geliştirerek sonuca ulaşmak ve geliştirmektir.”

Üstün Yetenekli Öğrencilerde Duygu Farkındalığı ve Sosyal Uyum Düzeylerindeki İlişki

Merve KUMAS

Üstün yetenekli öğrenciler, genellikle yüksek bilişsel ve akademik yeteneklere sahip olmalarına rağmen, duygusal ve sosyal gelişimleri diğerlerinden farklılık gösterebilir. Bu öğrencilerin duygu farkındalığı ve sosyal uyum düzeyleri arasındaki ilişkiyi anlamak, eğitim sürecinde daha etkili destek sunabilmek adına önemlidir. Üstün yetenekli öğrenciler, bazen duygusal olarak çok karmaşık bir iç dünyaya sahip olabilirler. Duygusal zekalarının gelişmiş olması, onların başkalarına empati gösterme ve daha derin ilişkiler kurma potansiyelini artırabilir. Ancak, bu öğrenciler bazen kendi duygusal durumlarını yönetmede zorlanabilirler, çünkü aşırı duyarlılık veya duygusal yoğunluk yaşayabilirler. Sosyal uyum seviyeleri genellikle çevrelerindeki insanlar ve toplumun bu öğrencilerin farklılıklarına nasıl yaklaştığına bağlıdır.

DUYGU FARKINDALIĞI VE SOSYAL UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİ

Duygu farkındalığı ve sosyal uyum arasında güçlü bir ilişki vardır. Bu iki kavram arasındaki ilişki, üstün yetenekli öğrenciler için kritik bir öneme sahiptir. Duygusal farkındalık, öğrencinin sosyal etkileşimlerinde daha anlayışlı ve empatik olmasına yardımcı olabilir, bu da sosyal uyumunu artırabilir. Üstün yetenekli öğrenciler, duygu farkındalığına sahip olduklarında, çevrelerindeki insanların duygusal ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilir ve daha sağlam sosyal ilişkiler kurabilirler. Ayrıca, duygusal zekaları sayesinde zorluklarla karşılaştıklarında bu durumla başa çıkma stratejileri geliştirebilirler. Üstün yetenekli öğrenciler, yüksek duygu farkındalığına sahip olduklarında, başkalarının duygusal hallerini anlamada daha başarılı olabilir ve bu da sosyal ilişkilerdeki uyumlarını artırabilir (Gardner, 2000).

Goleman (1995), duygusal zekanın bireylerin duygusal durumu anlamaları ve uygun tepkiler geliştirmeleri için önemli olduğunu belirtirken, bu becerilerin sosyal uyum üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu vurgulamaktadır.

"Duygusal zekanın yüksek olması, sosyal ilişkilerdeki uyumu

artıran temel bir faktördür. Özellikle üstün yetenekli bireylerde, empati kurma ve duygusal regülasyon becerilerinin gelişmesi, daha sağlıklı sosyal bağlar kurmalarını sağlar." (Çelik & Yılmaz, 2020).

REHBERLİK VE DESTEK HİZMETLERİ İÇİN BİREYLERE ÖNERİLER

Üstün yetenekli öğrencilerin sosyal uyumlarını sağlamalarına yardımcı olacak rehberlik ve destek hizmetlerinin, duygusal zekalarını geliştiren stratejilerle desteklenmesi önemlidir. Aşağıda, üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekalarını ve sosyal uyumlarını geliştirmelerine yönelik rehberlik hizmetlerine dair akademik temellere dayalı bazı öneriler sunulmuştur.

• Duygusal Zeka Eğitimine Yönelik Bireysel Seanslar

Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekaları, genellikle yüksek bilişsel kapasiteleri ile paralel bir şekilde gelişmez. Duygusal zeka gelişimini desteklemek amacıyla rehberlik servisleri, öğrencilere bireysel seanslarda duygusal farkındalıklarını artırıcı eğitimler verebilir. Bu eğitimlerde, öğrenciler duygularını tanımayı, anlamayı ve sağlıklı bir şekilde yönetmeyi öğrenebilirler (Salovey & Mayer, 1990). Bireysel rehberlik seansları, öğrencilere duygusal regülasyon stratejileri kazandırmada önemli bir araçtır. Duygusal zekanın bileşenleri olan kendilik farkındalığı, duygusal regülasyon ve empati gibi beceriler, bu öğrenciler için özellikle önemlidir. Bu bağlamda, rehberlik hizmetleri, bireysel seanslar aracılığıyla duygusal zeka eğitimi sunmalıdır.

• Akran İlişkileri ve Sosyal Beceriler Üzerine Eğitimler

Üstün yetenekli öğrenciler genellikle bilişsel olarak akranlarından daha üstün olabilir, ancak sosyal ilişkilerde zorluklar yaşayabilirler. Bu nedenle, rehberlik hizmetleri öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimler sunmalıdır. Akran ilişkilerinin güçlendirilmesi için, rehberlik hizmetleri sosyal becerilerin geliştirilmesine yönelik grup çalışmaları ve eğitimler düzenleyebilir. Bu tür eğitimlerde,

öğrencilerin empati, çatışma çözme ve işbirliği yapma becerileri geliştirilmelidir (Riggio, 2003). Akran ilişkileri üzerine yapılan eğitimler, öğrencilerin empati geliştirmelerine ve başkalarıyla daha uyumlu ilişkiler kurmalarına yardımcı olabilir.

Psiko-eğitim ve Aile Eğitim Programları

"Üstün yetenekli öğrenciler için ailelerin farkındalığını artıran eğitimler, öğrencilerin duygusal zekalarının gelişmesinde önemli bir rol oynar" (Güven & Erden, 2018). Ailelere yönelik rehberlik hizmetleri, onların çocuklarının duygusal zekasını ve sosyal becerilerini geliştirmeleri için eğitimler sunmalıdır. Bu tür psiko-eğitim programları, ailelerin çocuklarının duygusal ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilmelerine olanak sağlar.

Rehberlik servisleri, ailelere yönelik psiko-eğitim seminerleri düzenleyebilir. Bu seminerlerde, ailelere çocuklarının duygusal zekalarını nasıl geliştirebilecekleri ve sosyal uyumlarını nasıl destekleyebilecekleri hakkında rehberlik sunulmalıdır (Davis & Rimm, 2004). Ayrıca, ailelerin çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmalarını teşvik eden eğitimler düzenlenebilir.

Bireysel Destek Programları ve Sosyal Beceriler Atölyeleri

"Sosyal becerilerin geliştirilmesi için bireysel destek programları, üstün yetenekli öğrencilerin toplumsal bağlarını güçlendirir" (Çelik & Yılmaz, 2020). Üstün yetenekli öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirebilmeleri için rehberlik hizmetlerinin bireysel destek programları sunması önemlidir. Rehberlik hizmetleri, sosyal beceriler üzerinde çalışacak atölye çalışmaları düzenleyebilir. Ayrıca, bireysel destek programları ile öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkı sağlanabilir. Bu programlar, öğrencilerin sosyal etkileşimlerinde daha başarılı olmalarını ve başkalarıyla uyum içinde yaşamalarını destekleyecektir (Gardner, 2000). Sosyal beceriler üzerine yapılan atölye çalışmaları ve grup terapileri, öğrencilerin sosyal uyumlarını artırabilir. Bu tür bireysel destek programları, öğrencilerin kendilerini ifade etme ve başkalarıyla empatik ilişkiler kurma becerilerini geliştirebilir (Hébert, 1991).

Öğrencinin Duygusal İhtiyaçlarına Yönelik Sürekli İzleme

"Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal gelişimlerinin izlenmesi, rehberlik hizmetlerinin etkinliğini artırır ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun çözümler üretilmesini sağlar" (Kavak, 2017). Bu izleme süreci, öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarına uygun müdahalelerin yapılmasını sağlar (Gross, 2002). Bu tür öğrenciler, zaman zaman sosyal izolasyon ve duygusal zorluklar yaşayabilirler. Bu nedenle, rehberlik hizmetleri düzenli izleme ve değerlendirme süreçleri ile öğrencilerin gelişimlerini takip etmelidir (Baumeister et al., 2007).

Eğitimcilere Yönelik Farkındalık Eğitimleri

Üstün yetenekli öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerinin desteklenmesinde, öğretmenlerin de önemli bir rolü vardır. Öğretmenlerin, üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekaları ve sosyal uyumlarına yönelik eğitim almaları, bu öğrencilerin gelişimlerini destekler" (Öztürk & Sezer, 2013). Öğretmenlere yönelik eğitimler, üstün yetenekli öğrencilerin duygusal ve sosyal gelişimlerini anlamalarına yardımcı olabilir. Eğitimcilerle yönelik farkındalık eğitimleri düzenlenebilir. Bu eğitimlerde, öğretmenler, üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekalarını nasıl destekleyebileceklerini ve bu öğrencilerin sosyal uyum süreçlerinde nasıl yardımcı olabileceklerini öğrenebilirler (Salovey & Mayer, 1990)."

SONUÇ VE EĞİTİMSEL ÖNERİLER

Eğitimde, yalnızca akademik değil, duygusal ve sosyal gelişim de büyük bir yer tutmalıdır. Üstün yetenekli öğrencilerin duygu farkındalığı ve sosyal uyum düzeyleri arasındaki ilişki, eğitimcilerin bu öğrencilerin sadece bilişsel gelişimlerini değil, duygusal ve sosyal gelişimlerini de göz önünde bulundurmaları gerektiğini göstermektedir. "Üstün yetenekli öğrenciler için özel olarak tasarlanmış duygusal zeka geliştirme programları, sadece bireysel farkındalıklarını değil, toplumsal uyumlarını da artırabilir. Bu tür eğitimler yaklaşımlar, öğrencilerin potansiyellerini tam anlamıyla keşfetmelerine olanak tanır.

Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekaları ve sosyal uyumları, akademik başarılarının ötesinde, genel yaşam kalitelerini doğrudan etkileyen faktörlerdir. Rehberlik ve destek hizmetleri, bu öğrencilerin hem duygusal hem de sosyal gelişimlerini destekleyen önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimciler, aileler ve rehberlik uzmanları, öğrencilerin potansiyellerini tam anlamıyla ortaya koyabilmeleri için bu süreçte birlikte çalışmalıdırlar. Rehberlik hizmetlerinin, üstün yetenekli öğrencilerin sadece akademik değil, duygusal ve sosyal gelişimlerine de odaklanması, bu öğrencilerin topluma sağlıklı bireyler olarak katılmalarını sağlayacaktır.

Sonuç olarak, üstün yetenekli öğrencilerin hem duygusal farkındalıklarını hem de sosyal uyum becerilerini geliştirmelerine yönelik eğitimsel yaklaşımlar, bu öğrencilerin daha sağlıklı ve başarılı bir sosyal yaşam sürmelerine yardımcı olabilir. Sosyal beceriler ve duygusal zeka, bu öğrencilerin sadece akademik başarılarına değil, aynı zamanda genel psikolojik iyilik halleri ve toplumda nasıl etkileşimde bulunduklarına da büyük bir etki yapar.

KAYNAKÇA

- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Muraven, M., & Tice, D. M. (2007). Ego depletion: Is the active self a limited resource? Journal of Personality and Social Psychology, 74(5), 1252-1265.
- Çelik, A., & Yılmaz, B. (2020). Duygusal zeka ve sosyal uyum arasındaki ilişki. Eğitim ve Psikoloji Dergisi, 15(3), 214-229.
- Davis, G. A., & Rimm, S. B. (2004). Education of the gifted and talented. Allyn & Bacon.
- Gardner, H. (2000). Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century. Basic Books.
- Goleman, D. (1995). Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. Bantam Books.
- Gross, J. J. (2002). Emotion regulation: Affective, cognitive, and social consequences. Psychophysiology, 39(3), 281-291.
- Güven, İ., & Erden, M. (2018). Üstün yetenekli öğrencilerde duygusal zeka eğitimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 12(2), 101-120.
- Hébert, T. P. (1991). The impact of gifted education on the social and emotional development of students. Journal of Gifted Education, 6(2), 57-72.
- Kavak, Y. (2017). Rehberlik hizmetlerinin etkinliği: Üstün yetenekli öğrenciler için bir model. Eğitim Yönetimi Dergisi, 9(1), 44-59.
- Neihart, M. (1999). The social and emotional development of gifted children: What do we know? Roeper Review, 21(3), 186-191.
- Öztürk, F., & Sezer, T. (2013). Üstün yetenekli çocuklarda duygusal farkındalık ve sosyal beceriler. Eğitim ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 8(4), 317-332.
- Riggio, R. E. (2003). Social intelligence and interpersonal competence. In L. Feldman Barrett & P. Salovey (Eds.), The wisdom in feeling: Psychological processes in emotional intelligence (pp. 151-167). Guilford Press.
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. Imagination, Cognition and Personality, 9(3), 185-211.
- Silverman, L. K. (1993). Counseling the gifted and talented. Love Publishing Company.

YEDİ RENK YEDİ BÖLGE TÜRKÜLERİMİZ

CİHAN MUTLU

Çocuklarımız yaşantılarını düzeltmek, geliştirmek ve arzu edilen davranışları edinebilmek için her zaman eğitime ihtiyaç duyarlar. Ülkemizde bu sebeplerin yanında bir de "sınav başarısı" eğitim ihtiyacının temel taşlarından birini oluşturur. Çocuklar derslerde öğrendikleri içerikleri kalıcı öğrenmeye dönüştürmekte güçlükler çekmektedir. Yaşanan bu güçlükler hem öğrendiklerini günlük hayata entegre etmelerini zorlaştırmakta hem de sınavlarda hatalar yapmalarına yol açmaktadır. Öğrenmelerin kalıcı hale gelmesi ve yaşam becerisine dönüşmesi ise öğretmek kavramında mümkün olduğunca uzaklaşarak öğrenmek ve eğitim kavramlarına yakın olmaktan geçmektedir. Kuşkusuz iyi bir eğitim beraberinde etkin bir öğrenmeyi de getirecektir. Etkin öğrenme çocuğun gelişim düzeyine uygun öğrenmeye imkan kılan ortamlarda mümkün olabilir. Çocuğun bedensel, sosyal, duyuşsal, bilişsel ve psikomotor gelişim alanlarını destekleyecek, etkili öğrenme ortamını sağlayabilecek, çocuklara en doğal öğrenme yolunu açacak olan oyunla öğrenme imkanına sahip olmak büyük önem taşımaktadır. Yaptığımız bu proje çalışması çocukların henüz soyut öğrenmeleri gerçekleştirecek gelişim düzeyinde olmadıkları halde ilkököl 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında yer alan "Harita Bilgisi ve Millî Kültür" konusunda soyut olan kavramların somutlaştırılarak ve oyunlaştırılarak öğrenme kolaylığı ve kalıcılığı sağlamak üzere hazırlanmıştır. Projemiz oyunla öğrenme imkanına dikkat çekmek amacıyla eğitim materyali geliştirilmiştir. Geliştirilen materyal sınıflarda yer alan kalın kağıda basılı klasik "Türkiye Dilsiz Mülki İdare Haritası"nın etkileşimli hale getirilmesinden ibarettir. Anahtar Kelimeler 1 Türk Halk Müziği. Anahtar kelime 2 Notalar. Anahtar kelime 3 Türkülerin Hikayeleri.

Projemiz Okullarımızda müzik dersinde Türk Halk Müziği konulu türkülerimizin, Türkiye haritamızda bulunan 7 renk 7 bölge olarak türkülerimizin yaşanmış hikayelerini ve türküsünün akıllı haritada oluşturma. O bölgeye ve yöreye ait tanıtımın yapılarak öğrenciler tarafından öğrenilmesi amaçlanmıştır. Türkiye'deki müzik coğrafyasının içeriğini ve Türkiye'nin zengin müzik yapısının müzik coğrafyası için barındırdığı geniş potansiyele dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlara, geleneksel Türk halk müziği içerisinde önemli bir yer tutan türkülerle ulaşılmaktadır (Uğur A.) Proje ekibimiz tarafından oyunla öğrenme imkanına dikkat çekmek amacıyla eğitim materyali geliştirilmiştir. Geliştirilen materyal sınıflarda yer alan kalın kağıda basılı klasik "Türkiye Dilsiz Coğrafi Bölgesel Haritası"nın etkileşimli hale getirilmesinden ibarettir. Klasik Haritaya hem donanımsal hem yazılımsal geliştirmeler uygulanarak "Akıllı Harita" oluşturulmuştur. Bunu yaparken Arduino Uno yazılım sistemi kullanılmıştır

ARAŞTIRMANIN AMACI: Türkiye'nin farklı 7 coğrafi bölgesindeki yöresel türkülerin ve öykülerinin derlemesinin yapılarak Türk müzik kültürüne katkı sağlamaktır. Oluşturulan bu çalışmanın okullara dağıtımı yapılarak kaynak kitap olması amaçlanmıştır.

KULLANILACAK YÖNTEM

Bu proje ile ilgili önce harita tasarladık haritalara yedi bölgemizi yedi renkle birleştirdik. Bölgelerimizden herhangi birini gösterdiğimizde o bölgedeki türkülerimizin kısaca bilgi verip, değişik şehirlerle kullandığımız arduino uno işletim sistemi ile tıklayıp o ilimizdeki türküyü ve türkünün yaşanmış hikayesini aktarılacak. Ortaokul seviyesindeki öğrencilerimize Türk Halk Müziği dinleme ve bilgi ile ilgili öntest ve son test uygulanmış. Milli Eğitim Müdürlüğünden yasal izinler alınarak, projenin ilk örneği birer hafta süreyle bir ilkökölde ve bir ortaokulda kullanılmasını sağlandı. Süreç başında ve sonunda ilk örneğinin üretimine konu olan "Türk Halk Müziği ve Müzik Kültürü" konusu için ön test ve son test uygulandı. Deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön teste verilen cevaplar arasında puanların ortalamaları yönünden eşitlik olup olmadığı araştırılmış, sonuçlara ulaşılmıştır!

KARADENİZ BÖLGESİ

Ordu Yöresi:

Hekimoğlu Türküsü

Ordu dolaylarında yaşayan Hekimoğlu, yoksul bir ailenin çocuğudur. Annesinden başka hiç kimsesi yoktur. Çevresinde dürüstlüğü, akıllılığı ve yiğitliğiyle tanınır. Hekimoğlu ile Ayşe adında çok güzel ve narin bir kızla birbirlerine sevdalıdır. Faka gelin görün ki, yörede egemenlik kurmuş bir Gürcü Beyi vardır. Bu Gürcü Beyi, Ayşe adında güzel ve narin bir kızla sözlüdür. Ne var ki, bu kız Gürcü Beyini sevmemektedir. Gürcü Bey, iki gencin ilişkisinin bu noktaya vardığını duyar duymaz Hekimoğlu'na düşman olur ve ona savaş açar. Hekimoğlu'yla teke tek görüşüp, hesaplaşmayı önerir. Bir de yer belirtir. Hekimoğlu, gözü pek, mert bir gençtir. Aynalı mavzerini kuşanıp, tek başına buluşma yerine gider. Gitmeye gider ama, Bey sözünde durmamış adamlarıyla gelmiştir. Adamlarından biri, buluşma yerine önceden gelip, Hekimoğlu'nu yayılma ateşine tutar. Ötekiler de çevresini sararlar. Hekimoğlu, çatışma sonunda çemberi yararak kurtulur. Olaydan hemen sonra, Bolu da tek başına yaşayan anasının yanına gider. Anasına durumu anlatır ve artık şehir yerinde duramayacağını bildirir. Anasıyla helalleşip, yanına Mehmet adlı iki amca oğlunu alarak dağa çıkar. Çıkış bu çıkış ve ölünceye kadar Hekimoğlu artık dağdadır. Hekimoğlu'nun dağa çıkış nedenini duyan yöre köylüleri kendisine kucak açarlar. Onun mertliği, yiğitliği ve doğru sözlülüğü köylüleri daha da etkiler ve her açıdan kendisine yardım ederler. Özellikle yoksul köylülerle dostluk kurar, zenginlerden aldıklarıyla onlara yardım eder. Hekimoğlu, artık Gürcü Beyinin korkulu düşü olmuştur. Bu yüzden Bey, kendisini sürekli jandarmaya şikayet eder ve kesintisiz izletir. Hekimoğlu'nu ihbar etmeleri için çeşitli yörelerde adamlar tutar. Fakat halk koruduğu için, Hekimoğlu'nu bir türlü ele geçiremezler. Hatta bir defasında, Beyin adamlarından birinin ihbarı üzerine Hekimoğlu'nun kaldığı

evi jandarmalar basar. Bütün çevre kuşatılmıştır. Evin altında bir fırın vardır. Hekimoğlu fırıncının yardımıyla fırının ekmeği pişirilen yerini arkadan delip kaçmayı başarır. Hekimoğlu, Gürcü Beyinin, iki amcaoğlunu öldürttüğünü haber alır. Doğru Çiftlice köyüne iner. Gittiği ev muhtarın evidir. Bu Muhtar, Hekimoğlu'ndan yana görünüyorsa ama gerçekte Beyin adamıdır. Muhtar adamlarından biri aracılığıyla ihbarda bulunur ve Hekimoğlu jandarmalarca sarılır. Hekimoğlu, Muhtarın yüzünden kısırlanmıştır. Büyük bir çatışma çıkar taraflar arasında. Adeta namlular kurşun kuskaktadır. Hekimoğlu, aldığı yaralar yüzünden fazla uzaklaşmadan Ordu'ya kadar gelir ve burada hayata veda eder, fakat kendisi için yakılan türkü ile ölümsüzleşir.

Kastamonu Yöresi:

Çanakkale Türküsü

Sözleri ve Hikayesi:

Türk tarihi açısından büyük önem taşıyan günlerin başında gelen 18 Mart Çanakkale Zaferi'nin türküsü bir mektuptan esinlenerek yazılmıştır. Mektubun sahibi ise "Çanakkale Şanlı Tarihine Bir Bakış" adlı kitabın yazarı Emrullah Nutku'nun kardeşi Seyfullah'tır. Seyfullah 1903 yılında doğmuştur. Savaşın önceki dönemde Çanakkale Sultanisi adı verilen o dönemdeki lisenin 1. sınıf öğrencisidir. Seyfullah'ın mektubunun üzerinde 19 Eylül 1914 tarihi görülmektedir. Seyfullah bu mektubu Çanakkale'den annesine yazmıştır. Seyfullah'ın annesine yazdığı mektup:

"Sevgili Anneciğim,

İki yıldır ayrı yaşadığımız bu hayat artık bitiyor. Sana ve aileme kavuşacağım için çok mutluyum. Okulumuz artık hastane olacağı için bizi İstanbul'daki okullara göndereceklermiş. Öğretmenlerimizin büyük kısmı da askere gidiyor, üst dönemlerdeki ağabeylerimiz ise gönüllü olarak askere gideceklermiş. Türkçe öğretmenimiz bugün sınıfa geldi ancak çok durmadı, o da bize veda etti. Giderken bize vakti geldiğinde vatana yapılan hizmetin okulda verilen hizmetten daha kutsal olduğunu söyledi.

Kısa zaman önce sokaklardan askerler geçmeye başladı. "Çanakkale içinde Aynalı Çarşı, Anne ben gidiyom düşmana karşı" türküsünü söyleyerek yürüyorlar. Kimileri at sırtında kimileri develede yol alıyorlar. Top arabaları ve mekkareler de onlara eşlik ediyor. Savaş çıkacağını söylediler. İngiliz ve Fransız gemilerinin boğazda dolaştığını duyduk. Gemiler buraları vuracakmış, ancak yakında İstanbul'a gideceğimizi için ben bunları göremeyeceğim. Oysa görmek isterdim. Sonunda size kavuşacağımı biliyorum. Babamın ve siz anneciğimin ellerinden öperim, kardeşlerime selam ederim.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Kırşehir Yöresi:

Acem Kızı

Sözleri ve Hikayesi

Bilinen en eski kaynağa ise türkünün hikayesi şöyledir: Acem kızı güzeller güzeli, beyaz tenli, siyah saçlı ve toprak rengi gözlü bir kızdır. Sürmesi gözünden hiç eksik olmazdı. Etrafindakilere gülücükler saçardı, herkes onu civil civil birisi olarak bilirdi. Ama gözündeki nem hiç kurumazdı ve hep o yüzündeki burukluk belli olurdu. Ali ise acem kızı ile aynı çağda delikanlı ve çalışkan birisidir. Ali ovada çalışırken hep acem kızını görür ona bakmaktan işini bir türlü bitiremezdi. Bir yandan işini yapmaya çalışır, bir yandan da acem kızını izlerdi. Acem kızı ise sadece anlık olarak Ali'ye bakar ve kafasını çevirirdi. Baktığı anda ise Ali'ye bir gülücük atardı. Bu Ali'nin kalbinin yerinden çıkması için yeterliydi. Ali bir gün tüm cesaretini topladı artık onunla konuşmalıydı. Uygun zamanı bekledi ve onu yalnız kaldığı bir an yakaladı ve dur Acem kızı korkma dedi. Seni her gün izliyorum. Gel benim sevdiğim ol... Acem kızının gözlerinden bir damla yaş aktı ve koşarak uzaklaştı Ali'nin yanından. Ali anlam verememişti bu gözyaşlarına... O günden sonra Acem kızı ne o ovaya uğradı nede ondan bir haber alındı. Ali endişeli bir şekilde günlerce ondan haber bekledi. Aylar sonra duydu ki Acem kızı başka bir köye gelin gitmişti başlık parası karşılığında, hemde yaşlı bir köy ağasına.

Ali günlerce onun için şiirler yazdı, dağlarda ovalarda bağıra bağıra okudu şiirlerini ve türkülerini:

Çırpınıp da şan ovaya çıkınca

Eğlen şan ovada gal Acem kızı

Uğrun uğrun gaş altından bakınca,

Can telef ediyor gül Acem kızı...

Seni seven oğlan neylesin malı,

Yumduka gözünden döker mercanı.

Burnu fındık ağzı gayfe fıncanı,

Şeker mi şerbetmi bal Acem kızı

EGE BÖLGESİ

İzmir Yöresi

Ah Bir Ataş Ver

Sozleri ve Hikayesi :

O kahreden olay 4 Nisan 1953 yılında yaşanmıştı. Çanakkale Boğazı açıklarında Lara bunu açıklarında Türk donanmasına ait Dumlupınar denizaltısı, uzun ve yorucu bir görevden sonra donanmasıyla birlikte istirahata çekilmek üzere limana yanaşıyordu.

Hava şartları çok kötüydü, sis vardı, yağmur vardı... İstirahati hayal eden donanma limana yaklaşırken çok büyük bir gürültüyle sarsıldılar. Denizaltı işveç donanmasına ait bir şileple çarpışmıştı. O sırada 8 kişi güvertedeydi ve bunlardan 2'si pervaneyi takılarak öldü. 1'i boğularak öldü. 5 kişi ise kurtarılabildi. Geminin içerisinde ise 81 mürettebat vardı ve sadece 22 kişi torpidoya saklanarak kurtulmayı başarmışlardı, tabi ki kendilerini bekleyen daha kötü bir sondan habersizce.

Denizaltı denizin dibini boylamıştı. Topridodaki 22 kişi yüzeye bir şamandıra fırlatarak içerisindeki telefon kablosu aracılığıyla merkezle iletişime geçtiler. Olayı anlatma mürettebatta merkezden cevap gelmişti "Gerekmedikçe konuşmayın, türkü söylemeyin ve sigara içmeyin"

Kahraman askerler olacaktırlar habersiz bir şekilde ülkelerinin kendilerini kurtarmalarını bekliyordu. Fakat kendileri dışındaki herkes durumu biliyordu o zamanın teknolojisiyle o askerleri oradan çıkarmanın mümkünatı yoktu.

O sırada O anda askerlere bir anons geldi *

rahatça konuşabilirsiniz. türkü söyleyebilirsiniz, sigara içebilirsiniz"

Umutlar tükenmişti askerler artık ölümü bekliyordu. 22 kahraman askerın son sözleri "herşey buraya kadarmış kumandan, birer cigara yakalım mı?" oldu.

Tüm ülke seferber olmuştu ama sonuç belliydi kurtulamayacaklardı. Kurtaran gemisi olaydan 12 saat sonra ancak oraya gelebilmişti. 25 saat sonra ise anca sabitlenebilmişti. O sırada şamandıra ile torpido arasındaki kablo kesildi ve iletişim koptu. Dalgıçlar 100 m'ye yakın derinlikteki Dumlupınar batığına erişmeye çalışıyorlardı ama nafi. Hava çok kötüydü su altı dalgaları dalgıçları savuruyordu. Kurtaranın yanlışlıkla kestiği kablo olmayınca dalgıçların kabloyu takip etmesi de olanaksızlaşmıştı. On bir dalış yapıldı ama hiçbir başarı olamadı. Yine de Yılmaz Süsen adlı bir dalgıç 80 m dalmayı başarmış hedefine 11 m kalmıştı. İşte o anda basınca dayanamayıp suyunu kaybetti. Vurgun yemenin kıyısından dönmüştü. 15 saat sonra ancak suyunu açabildiler. Kurtarma çalışmalarına katılan Amerikalılar dalgıç için şu cümleyi kullanmışlardı "Ölümler arasında hiçbirşey kalmamıştı" 7 Nisan'da 3 gün süren çalışmalar sonucunda Milli Savunma Bakanlığı artık kurtarma çalışmalarını durdurduğunu ve umutların kesildiğini bildirdi.

22 asker ölüme terk edilmişti. Türkiye'nin en karar günlerinden birisi 4 Nisan 1953 olarak tarihe geçti. "Ah bir ataş ver" türküsü ise buradan gelmektedir. Hikayesini bilen herkes her duyduğundan gözyaşlarına bu nedenle boğulur...

AKDENİZ BÖLGESİ

Mersin Yöresi:

Ham Çökelek

Sozleri ve Hikayesi

Ödemiş civarındaki yürük obalarının sevilen, sayılan adamıdır Gerali. Esmer, uzun boylu, iyi silah kullanan Gerali, 1500 kadar adamıyla memleketin gidişine baş kaldırırlar. Gerali hem gözdağı verip korku salmak hem de gücünü göstermek için dönemin İzmir'deki Fransız elçisi Belloz'un kızını kaçırr. Kaçırr ama iyi kalpli Gerali'nin kızı kötülük

etmediğini bilmezler. Peşinden askerler gider. Gerali'yi ele geçiremeyince, bir yol bulur devletli. Belloz'un kızını teslim ederse Gerali, bu işten ceza görmeden kurtulacağı söylenir. İnanır Gerali, sözünün eridir. Gider İzmir'e elleriyle teslim eder kızı. Kahpelik edip alıkoyarlar Gerali'yi, ardından da idam ederler.

Büz eşşeğime binerim

Karlı dağlar aşarım

Çok canımı sıkımayın avratlar

İkinizi birden boşarım

Yandım iki avradın elinden Gerali hey,

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Urfa Yöresi:

Urfa'nın Etrafı

Sozleri ve Hikayesi

Her ortamda "Urfa'lı" olduğunu söyleyen ve Urfa'yı çok sevdiği için plaklarında isminin başına mutlaka "Urfa'lı" diye yazdıran değerli bir ses sanatçısı, bestekar ve sinema oyuncusu merhum Cemil Cankat 1913 yılında Urfa'da doğmuş 1976 yılında vefat etmiştir. Çevresindekilerin teşviki ile 19 yaşında "Pencereden kar geliyor", "Çiçekler renk renk olur" adlı ilk plağı doldurur. Sesi çok beğenilir ve yıllar içerisinde 300 civarında plak yapar. Plakları yurt içi ve bilhassa Arap ülkelerinde sevilerek dinlenir. Yurt içinde, Suriye'nin Halep ve Şam şehirlerinde olmak üzere yurtdışında konserler verir.

Cemil Cankat, kara kaşlı, kara gözlü ve alnına kadar inen saçları ile tam bir Urfa'lı delikanlısıdır. Bu yakışıklılığı bir çok film yapımcının dikkatini çeker. Birçok filmde kendisine rol verilir. Köroğlu, Yara, Harman Akıncılar, Kılıbkılar, Keloğlan, Çıldırta Baba rol aldığı filmlerdir. Bir çok Arap filminin dublajını yapmış ve birçok filmlerde türküler, uzun havaları kullanılmıştır. Cemil Cankat, ses sanatçılığının yanında bestekardır da. Plağa okuduğu eserlerin çoğunu kendisi bestelemiştir. Oğlunun ifade ettiğine göre, bir olay karşısında anında beste yapmış. "Mezarımı taştan O3nın" filminin çekimi sırasında "Gitti canımın cananı" türküsünü bestelemiştir.

"Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar" türküsünün öyküsünü oğlu Ahmet Cankat, şöyle anlatmaktadır. ' Babam Cemil Cankat, annem Mintehe ile evlenir. İlk çocukları İbrahim dünyaya gelir. İbrahim, kara kaşlı, kara gözlü, güzeller güzeli sevimli bir çocuktur. Yüzü adeta ay parçasıdır. Annesi, çocuğa göz değmesin diye oğlunu gelen gidenden adeta saklar.

Babası da oğlunu çok sever, eve geldiğinde onunla eğlenir, oynar. İbrahim, evin neşe kaynağıdır. İbrahim iki yaşına geldiğinde her ne olursa olur, hastalanır. Ateşler içinde kıvranır ve havale geçir. Hemen hastaneye ulaştırırlar, fakat yapılan tedaviler sonuç vermez ve İbrahim ölür. Babam, çok sevdiği oğlunun ölümünden çok etkilenir, günlerce yemeden içmeden kesilir. Oğluna özlemini dile getirmek üzere Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar, çiğirim yanyor aney gözlerim ağlar" türküsünü besteler ve kendi adıyla plağa okur. Babamın bu eserini daha sonra ben de plağa okudum. "

Bazı türkülerde halk kendi yaşantısının, sıkıntılarının acılarının, özlemlerinin izlerini bulur. Söz konusu bu türküler halk tarafından çok sevilir. İşte halkın benimsediği bu türküler için zaman zaman birden fazla öykü de anlatılır. "Mamoş", "Neriman", "Abdo Bey", "Mezar arasında" gibi birçok türkünün öyküleri, değişik yörelerde, değişik öykülerle anlatılır. Bu husus halk türkülerinde sık sık rastlanan bir durumdur. "Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar" türküsü de çok sevildiği için halk arasında birden fazla öyküsü ortaya çıkmıştır. Bu türkü ile ilgili anlatılan bir başka öykü de şöyledir.

Kel Hamza Şenses (1904-1939) saz çalması ve okuması çok güzel olan, Urfa'lı ünlü bir ses sanatkâridir.

Hamza Şenses "Hanım" adında dayısı kızıyla evlenir. Türkan, Hayriye ve Zeliha isminde üç kızları olur. Bir bahar günü anneleri, çocuklarını yanına alarak kıra gider, şen şakrak oynamakta olan Türkan ayağı kayıp düşer ve kafası kırılır. Hastaneye getirdiklerinde, düşmenin şiddetiyle kafatasının çatladığı ve beyin kanaması geçirdiği anlaşır. O zamanın imkanlarına göre Urfa'da tedavisi mümkün olmaz.

Babası, neyi var neyi yoksa satıp, Urfa dışında birçok yere götürürse de kızının derdine çare bulunmaz. Talihsiz Türkan, kafatası kırık olarak 7 yıl çile çekerek yaşar.

Kızı için varını yoğunu harcayan Hamza Şenses, çalışıp para kazanmak için Gaziantep'e gider, Doktora göstermek için kızı Türkan'ı da yanında götürür. Kızını bir yakının evine bırakıp program yapmak üzere gazinoya gider. Gazinoda program yaptığı sırada, kendisine bir haber gelir. "Kızın ağırlaştı, çabuk gel". Maddi sıkıntı içinde bulunan Hamza "şimdi nasıl geleyim, anlaşma yapmışım, sahneye çıkmam lazım, yoksa işime son veriler, programım bitsin geleyim" der. Programım kısa sürede bitirip eve koşar. Eve vardığında, kızının vefat ettiğini öğrenir. O anda bütün dünyası kararır. Herkesi odadan çıkarır, yerde yatan kızının üzerine kapanıp ağlar, gömleğini parçalar, feryat eder. "Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar, çiğirim yanyor aney gözlerim ağlar" bestesini orada kızının üstüne yapar.

Bu olay üzerine Hazma Şenses de çok yaşamaz. Kızı öldükten sonra içkiye düşer, içine kapanık, dalgın biri olur. 1939 yılının bir kış gününde, 35 yaşındayken, Nacar Pazarı'nın üstündeki Çardaklı Kahve'den düşüp ölür.

Birden çok öykü de anlatılsa, bu türkü, yüreği evlat hasreti ile yanan bir babanın, evladının ölümü üzerine yaktığı bu türküdür. Halk tarafından çok sevilmiş dilden dile söylenerek günümüze kadar gelmiştir.

*Urfa dağlarında gezer bir ceylan
Yavrusunu kayıbetmiş ağlıyor yaman
Yârimin derdine bulmadım derman
Gezme ceylan bu dağlarda seni
avlarlar
Anandan babandan yârdan ayrı
koyarlar

*Ceylan senin gibi yüreğim yare
Cihanda derdime (aney) bulmadım
çâre Kimselerim yoktur söyleyin yâre*

MARMARA BÖLGESİ Trakya Yöresi:

Arda Boyları

Sozleri ve Hikayeleri

Recep tarladan gelip, sundurma altına oturarak çarıklarını çıkarır. Anası başında dikilir. Recep, anasına bakarak:

"Ana sende bir şeyler var, böyle başımda dikilmezsin. Hayırdır de bakalım" Anası yutkunsu da söylemek zorunda kalır.

"Ay oğul, nasıl söyleyeyim... O Amed Ağa şerefsizi var ya... parasına güvenerek, ağalığına güvenerek, Halime'yi o sümüklü oğlu İsmayil'e istemiş. Halime bu gün eve geldi. Ağlayarak bana anlattı. "Recep birden dikildi, sinirlendi. Okkalı bir küfür etti.

"Bak! namussuza bilmezler mi ki Halime benim nişanlımdır. Nişanlı kıza göz koyulmaz... Ben bu akşam Halime ile konuşayım olayı iyice öğreneyim,"der. Halime'ye haber gönderir. Bu akşam Gara Duran'ın çeşmeye gelsin diye. Nişanlı olmasına rağmen yine de köy yeri olduğundan buluşmalarını gizli yapmaktadırlar. Anası:

"Aman sakın oğlum, Amed Ağanın kapısına gitme adamlarıyla sakın dalaşma" dese de , Recep evden çıkmıştır bile...

Yavuklusu Halime ile buluşurlar çeşme başında. Halime ağlayarak anlatır: "Evet Recebim, Amed Ağa devamlı haber gönderiyormuş, bubam ile anama, nişanı bozsunlar ben Halime'yi İsmayil'e istiyorum, diye. Ne olur kaçır beni... Yoksa anam dünden razı, zenginliğine ve mal varlığına aldanarak, verecekler beni İsmayil'e." Recep sinirinden şapkasını kemirir. Elde yok avuçta yok nasıl kaçırsın? Sonrası ne olacak? Bir yığın soru işareti kafasının içinde dolaşır.

"Bak sen ahlâksızlara, vicdansızlara, ben şimdi gidip Amed Ağa ile konuşacağım" der ve Halime'nin yanından ayrılarak koşarak ağanın kapısına dayanır:

"Amed Ağa!.. Amed Ağa!.. Utanmıyor musunuz? Nişanlı kıza göz koymaya." Bahçe kapısını yumruklar. Ağanın adamları çıkar, bir güzel döverler Receb'i, başını gözünü yarırlar, kapılarına götürür bırakırlar.

Sabah Recep silahını alarak, dayanır

ağanın kapısına. Boşaltır bütün kurşunları
ağanın evine. Ağanın adamları ile çatışmaya
girer. Gençlik arkadaşı Cemil yardım eder.
Birlikte kaçarlar dağlara...

Ağa köyde laf çıkarır. "Recebin başka köyde
sevgilisi varmış, onu kaçırdı bu diyarları terk
etti" diye. Günler geçer Recep'ten haber
alamaz Halime ve bu laflara inandırılır.
Anasının da baskısı ile ağanın oğlu İsmail'e
verirler Halime'yi. Günlerce ağlar Halime.
Kına yakılacağı gece, Recep arkadaşıyla
Halime'yi kaçırmak için köyü basar. Ağanın
adamları ile çatışmaya girer başarılı olamaz
kaçıramaz sevdalısını, yavuklusunu... Dağlara
tekrar geri kaçar. Kaçar kaçmasına ama:
yayarlar köye ağanın adamları, "Recep
vuruldu, öldürüldü" diye. Halime bütün gece
göz yaşı döker, uyuyamaz. Sabahleyin
erkenden üzerindeki gelinlik ile arda
boyuna giderek, kendini Arda Nehri'nin
soğuk sularına atar. Köylüler gelinliğini
bulurlar Arda boyunda...Recep olayı öğrenir.
Düğün günü sevdiğini kaçırmaya çalışan
Recep, başarılı olamayınca sevdiğine bu
dünyada kavuşamaz. Arda boyuna gelerek o
da kendini Arda'ya bırakır. Artık ahrette
sevdiği Halime'sine kavuşur.

Halime ve Recep'in dilere destan aşkları,
"arda boylarına ben kendim gittim, dalgalar
vurduca can teslim ettim" dizelerini
barındıran Arda boyları türküsü dilden dile
dolaşır.

Halime ve Recep'in yaşayan aşkları, köyün
genç kızları tarafından bu aşkı anlatan türkü
olarak yakılır. "Aliverin feracemi anneciğim
diksın, O giymatlı İsmayil'e kendisi gitsin,"
dizelerini barındıran, Arda boyları türküsü
söylendiğinde insanın içini acıtan
kavuşamayanların türküsüdür.

Arda boylarında kırmızı erik
Halime'nin ardında on yedi belik

Ah anneciğim ah anneciğim yaktın ya
beni

Şu genç yaşta denizlere attın ya beni

Aliverin feracemi anneciğim diksın
O giymatlı İsmail'e kendisi gitsin

Ah anneciğim ah anneciğim yaktın ya
beni

Şu genç yaşta denizlere attın ya beni

Uy uyan Recebim senin olayım
Ardalar aldı ya nerde bulayım

Arda boylarına ben kendim gittim
Dalgalar vurduca can teslim ettim

Ah anneciğim ah anneciğim yaktın ya
beni

Şu genç yaşta denizlere attın ya beni
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ BÖLGESİ
Erzurum Yöresi:

Sarı Gelin

Sözleri Ve hikayesi

Kıpçak Beyi, Çoruh nehrinin kıyısında
yaşayan soylu bir ailenin reisidir. Erzurumlu
bir genç kıpçak beyinin altın sarısı saçlı
kızına aşık olur. Hem gencim ailesi hemde
Kıpçak beyi bu aşka engel olurlar. Ancak
Erzurumlu genç sevdasından vazgeçmez.
Genç sevdiği kıza bir mektup yazar ve onu
kaçırmak istediğini belirtir. Kız ve genç
anlaşır ve kaçarlar. Kıpçak Beyinin adamları
kız ve gencin peşine düşer. Erzurum'da
genç kız ve Erzurumlu genç, Kıpçak beyinin
adamları tarafından yakalanır ve genç
Kıpçak Beyinin adamları tarafından
öldürülür.

Günümüzde türkü hakkında birçok söylenti
mevcut olmakla birlikte, kimisi Ermenilere
ait olduğunu kimisi ise Anadolu'ya ait
olduğunu öne sürmektedir. Ancak birçok
delil türkünün Anadolu'ya ait olduğunu
işaret etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Projemiz özellikle ortaokul ve lise düzeyinde
sınıflardaki müzik dersindeki "Türk Halk
Müziği ve Türk Müzik Kültürü" konusunda
öğrencilerin soyut kavramları öğrenmekte
sorunlar yaşamaları ve bu soyut kavramları
öğrenseler dahi kalıcı öğrenmeye
dönüştüremiyor olmaları durumunu
problem / sorun olarak tanımlamamızla
başladı. Günümüzdeokullarımızda Türk Halk
Müziğimizin yaşanmış hikayelerinin ve
türkülerimizin bilgileri farklı internet
sitelerinde çok az ve hikayelerinin yanlış
olması Gençlerin yeni dönem müzik
tarzlarına ilgi gösterip, türkülerimizi ve
kendi öz kültürümüzü unutması, bu
çalışmamızda gençlerimizin öz kültürümüz
olan türkülerimizi öğrenilmesi
beklenmektedir. Bu çalışmamızda
bilgilerimizin doğruluğu TRT ve kitapların
arşivlerinden oluşturulup herkese ulaşması
amaçlanmıştır. Yaptığımız proje ve
geliştirdiğimiz "Akıllı Harita" eğlenerek
öğrenme ve oyun aracılığıyla öğrenme
kavramlarını merkeze almıştır. Bu sayede
eğlenerek kalıcı öğrenme gerçekleşmiştir.
Öğrenciler müzik dersinde öğrenilmesi
amaçlanan bilgileri, bilişim teknolojileri
dersinde kendileri programa kodlayarak
üretmenin hazzını yaşamıştır. Bu durum
soyut kavramların öğrenmesinde yaşanan
güçlükleri oyun aracılığıyla somutlaştırmış
ve problemin çözümüne katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Ugur, A. Müzik Coğrafyası: Türkülerdeki
Coğrafya (Summer 2015)

SEVDA TAHMİSOĞLU

MÜJDE

MINNIE BILLY

YAYINDA

"Minnie Billy" beş kitaptan oluşan İngilizce hikaye setimiz Ünye Bilim ve Sanat Merkezi öğrencileri Atahan Akkan, Berilsu Yıldız, Elif Eylül Keskin ve Zeynep Duru Recepoğlu tarafından, İngilizce Öğretmeni Sevdâ Tahmisoğlu danışmanlığında hazırlanmıştır. Her bir kitabın arka kapağında yer alan QR Kod sayesinde kitapların sesli videolarına erişim sağlayabilirsiniz. Kitaplarımız Berilsu Yıldız tarafından seslendirilmiştir.

Kitapların hazırlık aşaması öncelikle içerik metinlerinin oluşturulmasıyla başlamıştır. Metinler "Days and Routines, Colors and Materials, Family Members, Opposite Adjectives and Body Parts" başlıklarıyla beş farklı konudan oluşturulmuştur. Her bir kitabın görsel tasarımı Canva uygulaması ile tarafımızca yapılmıştır. Hazırlarken ve seslendirmesini yaparken çok keyif aldığımız bu seti tüm İngilizce severlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Hali hazırda okulumuz internet sitesinden kitapların sesli videolarına ulaşmak mümkün. Kitap basımı tamamlandığında kütüphanemizden okumak için ödünç alabilirsiniz.

<http://unyeibilsem.meb.k12.tr/#Yayinlarimiz>

ALMANYA

YURTDIŞI ÖĞRETMENLİK ANILARI

 ERSAN PARLAK

Merhaba ben Ersan PARLAK. İngilizce öğretmeni olarak 20 yıldır görev yapıyorum. İngilizce öğretmenliğinin vermiş olduğu ilham ile yurt dışında yaşamak veya çalışmak her zaman hayallerimi süslemiştir. Bunun ilk ayağı olarak, o zamanki adı Comenius projeleri olan, adı artık günümüzde Erasmus+ projeleri olan projeler kapsamında 6 ülkeyi görmek ve ziyaret etmek fırsatım olmuştur. Devamında ise, kuzenimin Romanya'da yurt dışı öğretmenliğe başlamasından hemen sonra artık ilk hedefim yurt dışı öğretmenlik sınavlarına hazırlanmak ve yurt dışında öğretmenlik görevini sürdürmek olmuştur.

Tüm bunları düşünürken, 2014 yılının Aralık ayındaki yurt dışı öğretmenlik sınavı başvuru süreci ile yurt dışındaki ve o günlerde henüz bilmediğim, Almanya / Frankfurt macerama başlamış oluyordum. Başvuru sürecinin tamamlanması, yazılı ve sözlü mülakatları da geçtikten sonra 2015 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında artık yurt dışı görevine başlamak için Bakanlığın beni çağırmasını beklemeye başladım. Ağustos ayı sona ermeden, yurtdışı uçak biletinin alındığı, 3 Eylül 2015 tarihinde Frankfurt'a giderek görevimize başlayacağım bildirildi bana. Tatlı ve mutlu ama bir o kadar da heyecanlı bir serüven benim için başlamış oldu. Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmeni olarak görev yapacağımı biliyorum. Fakat öğrenciler nasıl, ortam neye benzer, okullarda durum nedir? gibi sorulara yanıt alabilmek için biraz daha beklemem gerektiğini biliyordum.

Almanya'da göreve başlayan neredeyse tüm öğretmenlerin ortak sorunu olan ev bulma problemi ile başlamıştı günlerim. Ve 2015 yılının Eylül ayı ise, ülkemizde yaşayan mültecilerin akın akın Avrupa'ya gitmeye çalıştıkları günlerdi o günler... Bunun biz, Türk öğretmenlere yansıması nasıl oldu? Almanya'daki ev sahipleri, evlerini belediyeye kiraya veriyorlar ve belediyeler de gelen mültecilere bu evleri onların kullanımları için açıyorlar... Tabiki kiralık ev bulma sürecini uzattı bu durum... Yaklaşık 1 aylık bir aramadan sonra, artık 5 yıl boyunca kalacağım evime kavuşmuş oldum. Sonrasında ise yurt dışındaki Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlik deneyimim başlamış oldu.

Almanya'da göreve başlayan neredeyse tüm öğretmenlerin ortak sorunu olan ev bulma problemi ile başlamıştı günlerim. Ve 2015 yılının Eylül ayı ise, ülkemizde yaşayan mültecilerin akın akın Avrupa'ya gitmeye çalıştıkları günlerdi o günler... Bunun biz, Türk öğretmenlere yansıması nasıl oldu? Almanya'daki ev sahipleri, evlerini belediyeye kiraya veriyorlar ve belediyeler de gelen mültecilere bu evleri onların kullanımları için açıyorlar... Tabiki kiralık ev bulma sürecini uzattı bu durum... Yaklaşık 1 aylık bir aramadan sonra, artık 5 yıl boyunca kalacağım evime kavuşmuş oldum. Sonrasında ise yurt dışındaki Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlik deneyimim başlamış oldu.

Offenbach şehrinde 2 ve Frankfurt şehrinde de 2 olmak üzere toplam 4 okulda derslerime başladım. Yurt dışı görevimiz sırasında Alman okullarının bina ve sınıfı kullanıyoruz fakat Türk ailelerin çocuklarına Türkçemizi ve Türk kültürümüzü anlatıp, tanıtıyoruz. Derslerimiz, öğrencilerimizin kendi ana derslerinin saatleri dışında olduğu için tek sıkıntımız, Türk öğrenciler Türkçe dersine gelirken, diğer arkadaşlarının oyun oynamaları veya ev ödevlerini yapmaları ve bizim öğrencilerimizin de akıllarının dışarıda kalması oluyordu. Bunun haricinde, Türk öğrencilerle Türkçe ders işlemek gayet güzel ve değişik bir tecrübe olmuştu benim için... Ülkemizde kutladığımız ulusal ve dini bayramların derslerimizde anlatılması, tanıtılması, bunlara yönelik yaptığımız faaliyetler, çocuklarımızı çok mutlu ediyordu. Özellikle 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları, tüm çocuklarımız için tam anlamıyla bir şenlik ve bayram havasında geçiyordu. İlk 2 yıl, okullara, yeni bir ülkeye ve yeni deneyimlere alışmak ve hazırlanmak süreciydi benim için... Sonraki 2 yıl ise her şeyi, artık tecrübeli ve bilerek yaptığım yıllar olmuştu. Ama son yılda, artık eve dönecek olmanın ağırlığı başlamıştı. Zira hemen tüm yurt dışı görev giden öğretmenlerde, ilk yıllar zorlu ve sıkıntılı geçerken, ilerleyen yıllarda buna alışınca da artık geri dönmek çok zor bir süreç oluyordu... Nihayetinde, 2020 yılının Temmuz ayının başında Almanya ve yurt dışı öğretmenlik süreci sona erdi.

Bu 5 yılın bana neler kazandırdığını soranlara, her zaman aynı şeyleri söylüyorum... Farklı bir ülkenin okulunu ve eğitim sistemini yerinde görmek, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızı ve çocuklarını görmek ve özellikle Almanya'nın günlük yaşam koşulları ve şartlarını yerinde gözlemlemek ve tecrübe etmek, benim en büyük kazancım olmuştu.

MATEMATİK KEŞİF Mİ, İCAT MI?

Sinem Özden Çağlar

Merhaba kıymetli okuyucu. Başlıktan da anlaşıldığı üzere önce keşif ve icat arasındaki farka ufak bir değinelim. Keşif, doğada zaten var olan ama daha önce bilinmeyen bir şeyin bulunmasıdır. İcat, insan eliyle oluşturulan yeni bir şeydir. Daha önce var olmayan bir nesne, araç veya sistem tasarlanıp üretilir. Özetle, keşif doğada zaten bulunan bir şeyin fark edilmesi, icat ise tamamen yeni bir şeyin üretilmesidir.

M

atematik, insanlığın en temel ve en gizemli bilim dallarından biridir.

Tarih boyunca filozoflar, matematikçiler ve bilim insanları, matematiğin doğası hakkında tartışmış, bu alanın keşfedilen mi yoksa icat edilen mi olduğunu sorgulamışlardır. Günümüzde bu tartışma hâlâ devam etmektedir ve her iki görüşü savunan güçlü argümanlar bulunmaktadır. Bazılarına göre matematik, insan zihninden bağımsız olarak var olan bir gerçekliktir. Evrenin temel yapısı matematiksel ilkeler üzerine kuruludur ve biz bu yapıyı zamanla keşfederiz. Matematik, doğanın içine işlenmiş evrensel bir düzenin dilidir. Fiziksel dünyadaki yasalar, matematikle şekillenmiş ve varlık kazanmıştır. Evrenin işleyişini anlamak için matematiği öğrenmek, zaten var olan bir gerçeği ortaya çıkarmaktır. Yürüyüşe çıktığınızda hiç integralle karşılaşmazsınız. Aklınıza dahi gelmez! Lakin, yürüyüşte başlangıç zamanınızla attığınız adım sayısı integrali keşfetmenizi sağlar.

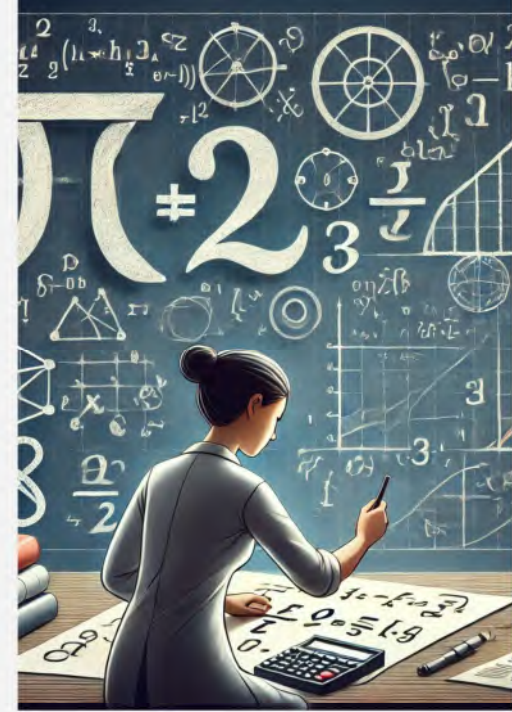
Başka bir örnek vereyim. Fizik ve mühendislikte limit kavramı, doğrudan doğa yasalarının anlaşılmasında kullanılır. Hareket eden bir cismin anlık hızı, limit kavramıyla tanımlanır. Bir nesne belirli bir noktaya yaklaşırken, hızının veya konumunun belirli bir değere nasıl yaklaştığını anlamamızı sağlar. Doğada süreklilik ve değişim kavramları mevcuttur.

Bu durum, evrende var olan matematiksel gerçekleri keşfetmeye yöneliktir. Matematik, doğada kendini gösterir.

Bazılarına göre matematik, Evrenin doğal bir parçası değil, insan aklının ürettiği bir sistemdir. Evrende var olan fiziksel süreçleri açıklamak için geliştirdiğimiz ortak bir dil ve kurallar bütünüdür. Matematik, doğanın kendisinden ziyade, bizim onu anlamlandırma biçimimizdir. Bu yüzden, matematiksel kavramlar keşfedilmiş değil, insan düşüncesinin bir ürünü olarak icat edilmiştir. Kültürel gelişimimizle şekillenen bir araç olup, doğada kendi başına var olan bir gerçeklik değildir.

Geometri, dünyayı anlamlandırmak için geliştirdiğimiz bir sistem olduğu gibi, matematik de tamamen insan düşüncesinin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. İnsan zekası, doğadaki düzeni yorumlamak için matematiksel kavramlar üretmiş ve zamanla bunları geliştirerek bir disiplin haline getirmiştir. Örneğin, "+" sembolü toplama işlemini ifade ederken, "=" sembolü iki değer eşit olduğunu gösterir. Bu işaretler, matematiksel kavramları daha anlaşılır hale getirmek ve iletişimi kolaylaştırmak için geliştirilmiştir. Başka bir örnek vereyim. Negatif sayılar veya sanal sayılar, fiziksel dünyada doğrudan gözlemlenebilen kavramlar değildir; bunlar, matematiği daha kapsamlı hale getirmek için geliştirilmiş soyut araçlardır. Eğer matematik keşfedilen bir gerçeklik olsaydı, bu kadar farklı ve çelişkili matematik sistemlerinin ortaya çıkması beklenemeyebilirdi.

Matematiğin keşif mi, icat mı olduğu sorusu belki de ikisine eşit uzaklıkta bir yerde saklıdır. Bazı matematiksel gerçekler doğada zaten var olan yapıları yansıtırken, bazıları insan aklının soyut olarak ürettiği kavramlardır. Evrende var olan simetri, oranlar ve sayısal ilişkiler keşfedilmiş olabilir; ancak bunları anlamlandırmak için kullandığımız sistemler icat edilmiştir.

Son olarak, matematikteki bu tartışma, insan aklının sınırlarını ve bilgiye ulaşma yollarımızı sorgulamamızı sağlıyor. **Belki de en doğru soru, matematiğin keşif mi icat mı olduğu değil, onu nasıl daha iyi kullanabileceğimizi anlamaktır.** Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, lütfen düşüncelerinizi benimle paylaşınız.

sinemozden@icloud.com

MAVİ GÖNÜL

Mavidir benim gönlüm
 Gökyüzü gibi
 Denizler gibi
 Engin ve uçsuz bucaksız...
 Mavidir benim gönlüm,
 Bazen bulutlu gökyüzü gibi gri,
 Karmaşık...
 Bazen dalgalı denizler gibi
 Hırçın ve mavi...
 Sorsanız maviyim ben mavi,
 Bir yanı Akdeniz,
 Diğer yanı Karadeniz gibi...
 Hayallerim gibi...
 Mavi, sonsuzluğun rengi...

ZEYNEP ÇAYIR

Öğretmenin Kaleminden

İNAN

Bir boşlukta akıp gider zaman.
 Yaprak misali savruluyor insan.
 Yaşamak ve ölmek , ikisi de yaman
 Karanlıktan güneşli günlere çıkacaksın, inan.

Bir minik tebessüm, bir damla göz yaşı,
 Hepsi de duyguların içinde saklı.
 Kalp hep sevgi ister, bunda haklı.
 Karanlıktan güneşli günlere çıkacaksın, inan.

İçi doğru olanın sözü de doğru.
 Böyle insanlarla kur dostluğunu.
 Hiçbir zaman unutma kim olduğunu.
 Karanlıktan güneşli günlere çıkacaksın, inan.

BELKIZ AYLA

FABLLAR KARIŞTI KARINCA YOLUNU ŞAŞIRDI

Büyük şehirlerde, gökdelenlerin arasında
 Yaşarlar Ağustos Böceği ile Karınca.
 Karınca gezip tozar sabahları akşama.
 Oturur kafelerde, parklarda. Eğlenir, paylaşım yapar
 sosyal medyada.
 Der ki "Çıkarmak lazım tadını, hayat kısa!"
 Ağustos Böceği ise tam tersi
 Sabah kalkar erkenden, gider işine, biriktirir para.
 Küçük apartman dairesinde
 Sürer mütevazı bir yaşam.
 Yapar alışverişini dikkatle,
 Gereksiz harcamalardan kaçır.
 Birgün Karınca, Ağustos Böceğini yakalar iş çıkışı.
 Der ki "Haydi gel, gidelim kafeye, sinemaya!"
 "Teşekkür ederim Karınca, kış için yapıyorum
 tasarruf."
 Bu söze çok güler,kocaman atar kahkaha.
 "Aman canım sen de, harcamak içindir para."
 Uyarır Ağustos Böceği Karınca'yı.
 Karınca yine de dediklerini umursamadı.

BELKIZ AYLA

Günler geçti,geldi kış kapıya.
 Soğudu havalar, kabardı faturalar.
 İşler azaldı, kaldı beş parasız Karınca.
 Kirasını bile ödeyemedi bu durumda.
 Sonunda çaldı Ağustos Böceği'nin kapısını.
 Zor durumdayım, biraz versen borç bana.
 Ağustos Böceği çok düşünür.
 "Yaz boyunca çok gezdi, eğlendi karınca."
 Zor durumda bırakmak da istemedi arkadaşını ama.
 Açtı kapısını sonuna kadar,
 "Tabii ki yardım ederim; ama bir şartla,
 Artık sen de çalışacak, edeceksin dikkat harcamalarına."
 Söz verdi Ağustos Böceği'ne Karınca.
 Ağustos Böceği de bazen dinlenmenin önemli olduğunu
 fark etti ama.
 Hayatta sadece eğlenmek de
 Sadece çalışmak da yeterli değil.
 Önemli olan dengeyi kurabilmek
 Hem soluklanmak hem de emek vermek.

Sofralarımızın Baştaçısı: Ekmek

ÜLKÜ MERAL

Ekmek, her millette ve her dönemde sofraların vazgeçilmez unsuru olarak karşımıza çıkan temel bir besin maddesidir. Ekmeğin tarihçesi araştırıldığında, yapılabilecek en önemli tespit, herhalde ekmeğin hikâyesi ile insanlığın hikâyesinin birlikte başlayıp devam ettiği olacaktır (Ak, 2001). Ekmeğin ortaya çıkışı ve gelişim seyriyle ilgili birçok inanış ve anlatı mevcuttur. Tarihsel olarak konuya bakıldığında ekmek ile ateşin bulunması ve yerleşik düzene geçme arasında bir paralellik olduğu dikkati çeker. Ekmeğin keşfi ile ilgili kabul gören eski hikâyeye göre (bk. Kuter, 2013: 41), ilk insanlar ateşin bulunuşunun ardından su ile ıslatılmış ve kendi hâline bırakılmış buğday kırmasında gözeneklerin oluştuğunu görmüşler ve bunun sıcak taşlar üzerinde pişirildiğinde daha lezzetli olduğunu fark etmişlerdir. Böylece insanlar ekmek tüketmeye başlamışlardır. Yine tarihî süreçte ekmeğin yapımında kullanılan yöntemlerle ilgili olarak insanlığın çabaları hakkında bazı bilgiler de mevcuttur. Örneğin, yapılan arkeolojik çalışmalardan hareketle MÖ 4000 yıllarında Babil'ilerin değirmencilik ve fırıncılık sanatını icra ettikleri ve fırınlarda ekmeğin pişirmeyi bildikleri anlaşılmaktadır.

Başka bir kaynaktan, ekmeğin yapımının 3500 yıl önceki dönemde eski Mısırlılara dayandığı; eski Mısırlıların ekmeğin hamurunun bekletilmesiyle ortaya çıkan fermentasyonu ilk gözlemleyen medeniyet olduğu ileri sürülmüştür (Kocaadam ve Tek, 2016). Ekmek Mısır'da yaşayan yerli halk tarafından MÖ. 10.000 yıllarında, tahılın ezilmesi ve suyla karıştırılarak pişirilmesi ile ortaya çıkmış, tüm dünyaya bu yöntem yayılmıştır (Mondal ve Datta, 2008: 465). Ekmeğin mayalanması, MÖ. 3.000-2.600 yılları arasında, Mısırlı bir kadın tarafından tesadüfen bulunduğu düşünülmektedir (Civitello, 2019: 8; Zhou, Therdtai, ve Hui, 2014: 4). Çok eskiden beri ekmeğin yapımını bilen Mısırlılar, MÖ. 2600 yıllarında, buğday unu ve su karışımından elde edilen hamurun mayalandığı zaman ekmeğin daha yumuşak, daha kabarık olduğunu fark ettikleri, mayalamayı keşfettileri bilinmektedir. Bundan sonra mayalanmış beyaz ekmeğin, Antik Mısır'da sarayın ve soyluların simgesi haline gelmiş, zenginlerin ve soyluların rağbet ettiği bu mayalı ekmeğin Antik Mısır'da para yerine kullanılır olmuştur (Kuter, 2013: 43). İslam inanışında ekmeğin tarihçesi Hz. Âdem'e dayandırılır. Bu inanışla ilgili anlatıya Seyahatnâme'de rastlamak mümkündür. Evliya Çelebi, "Ekmekçiler Esnafı" başlıklı

bölümde Hz. Âdem cennetten çıkarılıp yeryüzüne gönderilince Cebrail'in (as) yeryüzüne buğdayı getirdiğini ve Hz. Âdem'in yediği ilk yiyeceğin bu buğdaydan yapılan çorba olduğu bilgisini verir. Daha sonra Cebrail'in (as), Hz. Âdem'e buğdayı un, unu da hamur hâline getirmesini ve hamuru pişirip ekmeğin yapmasını öğrettiğini anlatır. Bu sebeple ekmeğin ilk pirinin Hz. Âdem olduğunu kaydeder (Kocaadam, vd. 2016). Neolitik çağlardan itibaren tarımla uğraşan Türklerin, arpa, mısır, buğday, çavdar, yulaf, burçak gibi tahılları ettikleri saban, orak, hububat ezmek için yapılmış taşlar gibi araç gereçleri kullandıkları ve bilinmektedir. Türkler çok eski tarihlerden beri ekmeğin yapmayı bilmekteydiler. Anadolu'da ise ekmeğin yapımı Cılış Taş (Neolitik) devrinde başlamıştır. Orta Asya'dan gelen Türk boylarının getirdiği ekmeğin kültürü; Selçuklular, Türk beylikleri, ardından Osmanlı İmparatorluğu, Türkiye Cumhuriyeti'ne dek uzayan bir zaman çizgisinde Anadolu'ya komşu bölgelerin ekmeğin alışkanlıklarıyla iç içe geçmiştir (Kabak, 2013: 588). Böyle bir tarihsel geçmişe dayanan Ekmek, Türkiye'de en çok tüketilen tahıl ürünü olup, temel bir gıda maddesidir. Dünyanın birçok yerinde de tahılların yaygın olarak tarımı yapılmaktadır. İnsanlığın enerji ve besin ihtiyaçlarını karşılamak için buğday, pirinç, mısır ve amarant gibi otuzdan fazla tahıl türü, yetiştirilmekte ve tüketilmektedir (Sakandar vd. 2019: 1). İstatistiklere göre, ekmeğin hammaddesi olan buğday en fazla üretilen tahıl olup, mısır, arpa, yulaf, çavdar ve pirinç üretimi de dünyada ve Türkiye'de düzenli olarak artmaktadır (Soyalp, 2021: 1-13). Üretilen buğdayın önemli bir bölümü ekmeğin üretimi için ayrılmaktadır (Gürsu, 2015).

Ekmeğin üretilmeye başlandığı ilk zamanlardan günümüze değin içerisinde değişik birçok bileşen katılarak; farklı lezzette ve çeşitlilikte ekmeğin üretilmiş günümüzde de yeni hammaddelerin kullanımı ile çeşitlendirmeye devam edilmektedir (Demir ve Kartal, 2012). İnsanların yaşadığı coğrafyada, ekmeğin yapımının yazılı medeniyet tarihi kadar eski olduğu gerçekleştirilen arkeolojik kazılarla görülmektedir (Clarke ve Arendt, 2005: 138). İnsanlar, Eski Mısır'da, Mezopotamya uygarlıklarında, Asya ve Ön Asya'da çeşitli hazırlama, pişirme yöntemleri, araç gereçler ve çeşitli tahıllar kullanılarak ekmeğin üretilmiştir. Anadolu'da, Selçuklulardan günümüze dek, yaygın olarak tandır, sac, maltız, toprak fırın ve taş fırın gibi fırın ve gereçler ile cılız çalı çırpıdan, ağaçlardan elde edilen odun ve kütüğe, hayvan dışkılarından bitkisel atıklara kadar birçok yakıt türü kullanılarak tandır, yufka, bazlama, pide ve lavaş türü ekmeğin üretilmektedir (İşın, 2021: 202).

Ekmek temel bileşen olarak un, su, tuz ve mayadan oluşur. Tam tahıllı ekmeğin unun elde edildiği tahıl tanesi; fiziksel olarak kepek, ruşeym ve endospermden oluşur. Tam tahıl ifadesi tahıldaki bu üç bileşeni belirtir. Tam tahıl taneleri yeni bir bitki oluşumunu garantileyen besin maddelerince zengin ruşeym ve alöron tabakalarını taşır. Tam tahıl ve tahıl ürünleri vitaminler, mineraller, karbonhidratlar (nişasta, besinsel lif, şeker), tam biyolojik değere sahip protein içermeleri nedeniyle sağlık açısından önemli yiyeceklerdir. Ayrıca tahıl çeşitleri yüksek karbonhidrat içerikleriyle vücudun temel enerji kaynağıdır. Tam tahıl çeşitleri kalsiyum, fosfor, çinko, demir, magnezyum, selenyum, B vitaminleri ve özellikle de folik asit gibi mineral ve vitamin öğelerinin kaynağıdır. Tam tahılın insan metabolizmasına en uygun gıda maddesi olduğuna dair bilgiler mevcuttur (Elgün ve Ertugay, 1995, Sağlık Bakanlığı, 2014, Elgün, 2016).

Tahıl taneleri, A vitamini ve C vitamini bakımından fakir, E vitamini ve B12 dışındaki, B grubu vitaminleri (B1 vitamini (tiamin) ve folat) bakımından zengin birer kaynaktır. Ayrıca tam tahıl çeşitleri rafine tahıllardan daha fazla diyet posası, biyolojik değeri yüksek protein, vitamin, mineral ve sağlık için önemli bazı fonksiyonel bileşikleri bünyesinde taşır (Sağlık Bakanlığı, 2014, Elgün, 2016).

Tam buğday ekmeği, tam buğday unundan tekniğine uygun olarak üretilen ekmeğin çeşidini; tam buğday unlu ekmeğin, buğday ununa en az % 60 oranında tam buğday unu ilave edilip tekniğine uygun olarak üretilen ekmeğin çeşidini ifade eder. Ekşi hamur ekmeği ise tahıl unlarına su, tuz, maya, geleneksel veya endüstriyel yöntemlerle elde edilen ekşi veya ekşi hamur (maya) ilavesiyle hazırlanan hamurun tekniğine uygun olarak yoğrulması, şekillendirilmesi, fermentasyona bırakılması ve pişirilmesi ile üretilen ekmeğin özel ekmeğin çeşitleridir (Anon, 2012).

Piştirme amaçlı kullanılan en eski tahıl fermentasyon biçimlerinden biri ekşi hamurdur (Behera ve Ray, 2015: 53). Tahıl fermentasyonu ise mayaların ve laktik asit bakterilerinin yardımıyla üretilen; tarihi eski Mısır'a dayanan en eski biyoteknolojik süreçlerden biridir (Poutanen, Flander, Katina, 2009: 693). Ekşi maya ekmeği üretmek için kullanılan birincil bakteriler, Laktik asit bakterileridir (LAB) (Couch, 2016). Ekşi mayanın, ana işlevi, daha fazla gözenekli ekmeği üretmek için hamuru mayalamaktır. Ayrıca bu mayalama işleminin buğday ve çavdar ekmeğinin dokusunu, lezzetini, raf ömrünü ve besin değerini yükselten mükemmel bir ek olduğu kanıtlanmıştır. Son yıllarda, tüketicilerin daha organik, lezzetli ve sağlıklı gıdalara olan talebinin artmasıyla geleneksel hamur mayasından ekmeği üretimi, hatırı sayılır bir başarı elde etmiştir (Behera ve Ray, 2015).

Ekşi maya veya hamurun temelindeki mikrobiyal flora zenginliğinden kaynaklanan fermentasyon olaylarından dolayı, son ürünün lezzeti, sindirilebilirliği ve besinsel değeri artar. Ekşi hamur mikroorganizmaları kompleks karbohidrat olan nişastanın sindirilebilirliğini aktif olarak geciktirdiğinden kan şekerinin düzenlenmesine yardımcı olur, sağlık üzerine olumlu etkileri gelişir. Maya ve laktik asit fermentasyon kombinasyonu, biyoaktif bileşiklerin oluşumunu sağlar ve mineral biyoyararlanımını artırır (Elgün, 2016; Hendek, Ertop & Hayta, 2016).

Capurso ve Capurso (2021), kepekli ekşi maya ekmeği tüketiminin, Güney Akdeniz popülasyonlarında koroner kalp hastalığı (KKH), diyabet ve kanser riskini azaltmada katkıda bulunduğuna vurgu yapmışlardır. Onlara göre ekşi mayalı ekmeğin sayısız yararlı etkisi vardır ve bu yararlı etki çoğunlukla ekşi hamur mayası ve buğday tohumundan kaynaklanmaktadır. En az 7-8 saat mayalandırılarak pişirilen ekşi mayalı ekmeğin, tam tahıllarda ve özellikle buğday tohumunda bulunan besin maddelerine, yüksek kaliteli proteinlere ve esansiyel yağ asitlerine ek olarak, bol miktarda vitamin ve mineral içerir.

Tam tahıl oldukça zengin, çeşitli ve fonksiyonel besin maddelerini içerir. Tam tahıl veya buğday ürünleri, tanenin tohum kısmına ait olan; kepek, ruşeym ve unso endosperm tabakalarını içine alır. Tam tahıl ürünlerinin, bileşenleri itibarıyla kardiyovasküler hastalıklar, diyabet ve kanser gibi kronik hastalık riskini önemli ölçüde azalttığı ve aynı zamanda vücut ağırlığı yönetimini, sinir ve sindirim sistemi sağlığını pozitif yönde etkilediğini gösteren epidemiyolojik kanıtlar mevcuttur (Jonnalagadda et al., 2011, Brouns et al., 2013). Yapılan bir çok bilimsel çalışma sonuçlarına göre, günde 3-5 porsiyon tam tahıllı gıda maddesi tüketenlerin, hiçbir zaman tüketmeyen veya nadir tüketenlere göre %26 daha düşük tip 2 diyabet riski ve %21 daha düşük kardiyovasküler hastalık riskine sahip oldukları görülmüştür.

Aynı zamanda tam tahıl tüketimi ile kilo alımı arasında ters orantılı bir ilişki olduğu bildirilmiştir (Ye, Chacko, Chou, Kugizaki, & Liu, 2012). Sağlıklı gönüllülerde yapılan bir çalışmada, 3 hafta boyunca günlük 48 gram tam tahıl ürünleri tüketimi ile, kan basıncının düştüğü gösterilmiştir (Bodinham, Hitchen, Youngman, Frost, & Robertson, 2011).

LYine Katcher ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada obez yetişkinler iki gruba ayrılmış; bir gruba rafine tahıl, diğer gruba ise tam tahıl içeren hipokalorik diyet verilmiştir. Çalışmanın sonucunda tam tahıl verilen grupta C-reaktif protein (CRP) değeri ve karın yağlanması yüzdesinde anlamlı derecede azalma olduğu görülmüştür (Katcher et al., 2008). Metabolik sendromlu hastalarda yapılan bir çalışmada, tam tahıl içeren diyet verilen hastalarda yemek sonrası insülin ve trigliserit yanıtının daha düşük olduğu gösterilmiştir (Giacco et al., 2014). Tam tahıl ve buğday ekmeği dahil diğer kepekli ekmeğin, kahvaltılık tahıllar gibi tüm tahıl ürünlerinin; tüm kanser çeşitleri ile sebebi ne olursa olsun, solunum sistemi, enfeksiyon hastalıkları ve diyabet gibi

rahatsızlıklarda ölüm riskini önemli ölçüde düşürdüğü tespit edilmiştir. Araştırmacılar tüm kronik hastalıklar ve prematüre ölüm riskini düşürebilmek için artan miktarlarda tam tahıl ve buğday ürünlerinin tüketilmesi tavsiye etmişlerdir (Aune et al., 2016).

Çeşitli araştırmalarda çavdar, yulaf, arpa ve buğdaydan elde edilen tam tahıllı ürünlerin tokluk hissinin artırdığı gösterilmiştir. Tam tahıl içeriğindeki çözülebilir lif, su emerek şişer ve hareket kabiliyeti düşer bu durum mide boşalmasını geciktirir ve besin maddelerinin emilim oranını azaltmak için bağırsak geçişini yavaşlatır. Böylelikle besin maddeleri ve tokluk hormonları salgılayan hücreler arasındaki etkileşim olasılığı arttırır (Rebello, Greenway, & Finley, 2014). Tam tahıllı ürünlerin bu özelliği, boy-kilo oranının düzenlenmesinde önemli rol sahiptir (Serra-Majem & Bautista-Castaño, 2015).

Son dönemlerde dünyada beslenme ile ilgili yeni bir terimin literatüre girmesi ile bilim dünyası bu terimi tartışmaya başlamıştır. Bu terim "Glisemik İndeks" tir. Gİ, karbohidratların kan glukoz düzeyi üzerindeki etkilerini sınıflandırmak amacıyla ortaya atılan bir terimdir. İlk olarak diyabet hastaları

için geliştirilse de zamanla yapılan araştırmalarda sağlıklı bireyler için de uygulanabilir bir yöntem olduğu bulunmuştur. En belirgin tanımı ile besinlerin tüketildikten sonra oluşturduğu kan glukozu yanıtına göre sınıflandırılmasıdır. Geçtiğimiz 10 yılda, Gİ'nin öğün sonrası glukoz metabolizması, insülin direnci ve kardiyovasküler hastalık (KVH) risk etmenleri üzerine etkisi ile ilgili birçok önemli çalışma yayınlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) karbohidratların, glisemik indekslerine göre sınıflandırılması gerektiğini bildirmiştir (Frost, G., Dornhorst, A. 2010). Bu sınıflandırmaya göre besinler düşük, orta ve yüksek Gİ'li besinler olarak üç gruba ayrılırlar. Düşük Gİ (Gİ değeri 55'in altında olan besinler) e sahip besinler kan glukozunu yavaş yükseltirken, yüksek Gİ (Gİ 70'in üzerinde olan besinler) besinler kan glukozunu hızlı yükseltirler. Beyaz ekmeği ve glukoz, diğer besinlerin Gİ'nin belirlenmesinde referans olarak kullanılmaktadır.

Glisemik indeksi yüksek öğünler, kan glukozunu ve insülin düzeyini hızla yükselterek reaktif hipoglisemiye neden olmakta bu durum zamanla metabolik sendrom, obezite, tip 2 diyabet, kardiyovasküler hastalıklar ve bazı kanser türlerinin oluşumuna zemin hazırlamaktadır (Jenkins, ve diğerleri, 1983). Yapılan bir çalışmada Gİ'yi yüksek bir diyetin Gİ'yi düşük bir diyetle karşılaştırarak, metabolik sendrom riskini %41 oranında arttırdığı rapor edilmiştir (Lau, et al., C., 2005). Başka bir çalışmada ise glisemik yükü yüksek diyetle beslenenlerde, mide kanseri görülme riskinin arttığı bulunmuştur (Augustin, et al., 2004). Son yıllarda ideal diyetler, açlık hissi ve enerji alımını düşürdüğü, uzun dönemde ise obezite ve kronik hastalıkları azalttığı için düşük Gİ'li karbohidratlı diyetler olarak tanımlanmaktadır (Bell, 2003).

Tam tahıl ürünlerinin glisemik indeksi düşüktür. Tam tahıl alımında, nişasta yoğunluğu düştüğünden ve sindirilip oluşan glikoz kana daha yavaş emildiğinden insülin talebi

azalır ve insülin direncinin oluşma riski düşer. Posa içeriği yüksek besinlerin glisemik indeksleri de düşüktür (Baysal, 2014). Türkiye'nin ekmeği türlerinin glisemik indeksinin araştırıldığı bir çalışmada, fındıklı ekmeği ve bazlama yüksek glisemik indeksli (>70), tıbbi ekmeği, beyaz ekmeği ve simit orta glisemik indeksli (55-70), ruşeyimli ekmeği, cabata ekmeği, çavdarlı ekmeği, kepekli ekmeği, taş değirmeni ekmeği ve köy ekmeği ise düşük glisemik indeksli (<55) grupta yer almıştır. Ekmeğin içerdiği lif miktarı arttıkça, ekmeğin içi gözenek yapısı kabalaşmakta, sindirim zorlaşmakta, glisemik indeks değerleri düşmektedir (Ergun, 2014).

Yapılan bir prospektif çalışmada, diyet lifi tüketimiyle kalın bağırsak kanserlerinin görülme sıklığı arasında ters bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur (Bingham et al., 2003). Aksine rafine unlu mamuller tam tahıllı olanlara göre yüksek glisemik indekslerinin yanında bağırsak kanserini artırıcı yönde etki göstermektedir (Azeem et al., 2015). Mesela, barsak mikroflorasının aşırı beyaz ekmeği tüketimi ile bozulduğu, özellikle candida mantarlarının baskın duruma geçtiği durumlarda, bağırsaklarda sızdırlı barsak (leaky gut) sendromu yaşanır. Kan yapısında istenmeyen emilim boyutunu aşan bileşikler, hatta mikroorganizma sporları kana geçerek vücuda dağılır. Tam buğday ununun doğal hali ile sahip olduğu ruşeymdeki en zengin amino asit olan glutamin prebiyotik dengesini sağlamada önemli bir faktör olarak rol oynar.

İtalya'da menapoz sonrası meme kanseri görülme oranı ile diyetel karbohidrat alımı arasındaki ilişki incelenmiştir. Toplam karbohidrat alımı ile meme kanseri arasında ilişki bulunmazken, yüksek Gİ'li besin alımı ile meme kanseri arasında önemli ilişki olduğu bulunmuştur. Yaşa bağlı oluşan kataraktın, diyetin karbohidrat içeriği ve glisemik indeksi ile ilişkisinin araştırıldığı, 7 çalışmanın incelendiği bir meta analizde; diyetle karbohidrat yüzdesinin ve Gİ'nin artmasında, katarakt oluşum riskini arttırdığı gözlemlenmiştir (Wu et al., 2014).

Buğday unu, su ile yoğrulduğunda gliadinler ve glutenin bir araya gelerek karışık bir yapı olan gluteni oluşturur. Gluten %90 protein, %8 lipit ve %2 oranında karbonhidrat içerir. Gluten hamurun viskoelastik yapısının oluşumu için gereklidir (Erkul, Yalçın ve Köksel, 2005). Çavdar ve diğer tahıllar gluten oluşturamaz. Gluten, buğday ve çavdar ununa su eklendiği zaman glutenin ve prolamin (gliadin) proteinlerinin diğer öğelerle bir araya gelmesinden oluşabilir. Bu oluşuma "gluten kompleksi" denir. Gluten kompleksi %85 protein, %8 lipit, %6 nişasta ve %0,7 külden oluşmuştur. Gluten yapışkan ve elastik bir özellik taşır.

Yine son yıllarda gündem de olan glutene bağlı hastalıkların görülme sıklığının %7-8 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bunların %0,5'i çölyak hastalığı, %6'sı çölyak dışı gluten duyarlılığı ve %1'den azı da buğday alerjisi olarak özetlenebilir (Jones, 2015). Çölyak hastalığı ve buğday alerjisi yoğun olarak incelenmiş ve incelenmektedir. Belirtileri çölyak hastalığına benzeyen tedavi edilebilen bir rahatsızlık olan gluten duyarlılığı ise; gastrointestinal sistemde görülen fonksiyonel sendromlarla yakından ilişkisi olduğuna inanılan nispeten daha yeni bir klinik durumdur (Ellis et al., 2015). Bu değerler dünya toplumunun en az %90'lık kısmının glutenden olumsuz etkilenmediğini, temel gıda maddesi olma özelliğinin devam edeceğini göstermektedir.

Çölyak hastalığına tıbbi açıdan göz atıldığında, ciddi bir otoimmün bozuktur. Bu hastaların ömür boyu glutensiz diyetle beslenmeleri gerekmektedir (Köksal & Gökmen, 2013). Buğday alerjisi de otoimmün temelli bir alerji çeşididir. Çölyak dışı gluten duyarlılığının epidemiyolojisi beslenme farklılıklarına göre %0,6 ile 6 arasında değişmektedir (Volta, Caio, Karunaratne, Alaedini, & De Giorgio, 2017). Glütensiz diyet, çölyak, buğday alerjisi ve çölyak dışı gluten duyarlılığı hastalıklarında tedavi edici olarak kullanılmaktadır.

26 yıl süren bir prospektif çalışmada, gluten tüketimi ile koroner kalp hastalıkları gelişme riski araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, uzun dönem gluten alımının koroner kalp hastalıkları riski ile ilişkili olmadığı, glutenden kaçınmanın faydalı tam tahıl tüketiminde azalmaya yol açacağı ve bu sebepten de koroner kalp hastalık riskini etkileyebileceği bildirilmiştir. Çölyak hastalığı olmayan kişilerde glutensiz diyetlerin teşvik edilmemesi gerektiği önerilmiştir (Lebwohl et al., 2017).

Glütensiz diyet ürünlerinin bir diğer olumsuz etkisi de finansal maliyetlerin artışına sebep olmalıdır. Yapılan araştırmalarda glutensiz ürünlerin, önemli oranda pahalı olduğu görülmüştür (Niland & Cash, 2018). Avusturya'daki glutensiz ürünlerin incelendiği bir çalışmada, bu ürünlerin normal ürünlere göre %242 daha pahalı olduğu bulunmuştur (Stevens & Rashid, 2008) Anket araştırmaları, dünya çapında bir hastalık veya alerjik bir durum olmaksızın, gluten içeren gıdalardan kaçınan tüketicilerin sayısının arttığını bildirmektedir.

Beslenme ve sağlığını iyileştirme niyetiyle glutenden kaçınmaya başlayan bazı hastalar diyetleri ile ilgili patolojik olarak obsesif davranışlar geliştirebilirler. Bu

durum, her ne kadar "Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders" kitabının 5. Baskısında (DSM V) henüz onaylanmasa da "ortoreksiya nervoza" olarak bilinmektedir. Ortoreksiya nervoza, bedensel görünüm ve kilo takıntısı ile değil de sağlıklı beslenme ile ilişkili obsesyon göstermeleri bakımından anoreksiya nervoza ve bulimya nervoza gibi diğer yeme bozukluklarından ayrılmaktadır (Niland & Cash, 2018).

SONUÇ

Tam tahıl ürünleri, vitaminler, mineraller, karbonhidratlar ve posa açısından besleyicidir. İçerdiği diyet posası ile mikrobiyotayı değiştirerek sağlık üzerinde koruyucu etkiler oluşturmaktadır. Tam tahılların yeterli ve dengeli şekilde tüketimi, tip 2 diyabet ve kardiyovasküler hastalığa yakalanma riskine karşı korucu olduğu çalışmalarla gösterilmiştir. Ayrıca tokluk hissinin arttırma özelliğiyle, obezitenin önlenmesi ve tedavisinde önemli rol oynayabilir. Buğday, arpa, çavdar ve yulaf ta bulunan gluten; çölyak ve buğday alerjisinde tüketilmemesi gereken bir proteindir. Dolayısıyla bu hastalar glutensiz diyetle beslenmeli, Gluten duyarlılığı olanlar da hassasiyet derecesine göre glutenden uzak durmalıdırlar. Ancak glutensiz diyetin de mikro besin öğeleri ve lif yetersizliği, hiperlipidemi, hiperglisemi, koroner kalp hastalıkları riski, yiyeceklerdeki yağ miktarının artması, finansal maliyetlerin artması, sosyal bozukluk ve kısıtlamalar gibi olumsuz etkileri bulunmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir hastalığı olmayan kişilerin glutensiz diyet ile beslenmelerinin bir faydası olmadığı sonucuna varılmıştır.

Ak, C. (2001). Bağdadi Rühü Divanı (Karşılaştırmalı Metin). IIC. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
Kuter, M. (2013). Ekmeğin tarihi. Standart Ekonomi ve Teknik Dergi, 52(615), 41-45.
Kocaadam, B., & Tek, N. A. (2016). Ekmeğin, bira, şarap ve yoğurdun orijinleri ve tarihsel süreçleri. Beslenme ve Diyet Dergisi, 44(3), 272-279.
Mondal, A., & Datta, A. K. (2008). Bread baking - a review. Journal of Food Engineering, 86, 465-474.
Civittello, L. (2019). Mutfak ve kültür, insanın beslenmesi tarihi. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
Zhou, W., Therdthai, N., & Hui, Y. H. (2014). Introduction to baking and bakery products. In W. Zhou (Ed.), Bakery products science and technology (pp. xx-xx). Oxford: John Wiley & Sons.
Aksayak, I. H. (2018). Gelibolu'da Mustafa Ali Divanı. Ankara: KTB Yayınları.
Kabak, T. (2013). Trabzon-Akcaabat'taki geleneksel fırıncılık ve ekmeğin yapılmış teknikleri üzerine halkbilimsel bir inceleme. Dünden Bugüne Akcaabat Sempozyumu (26-28 Nisan 2013).
Soylak, C. (2021). Dünyada ve Türkiye'de hububat ticareti, toprak mahsulleri ofisinin rolü. In H. Köksel (Ed.), Hububat bilimi ve teknolojisi (pp. xx-xx). İzmir: Sidas Medya.
Sakandari, H. A., Hussain, R., Kubow, S., Sadig, F. A., Huang, W., & Imran, M. (2019). Sourdough bread: A contemporary cereal fermented product. Journal of Food Processing and Preservation, 43(3), 1-15.
Gürsu, Z. S. (2015). Kırklareli ili buğday ekim alanlarında görülen önemli yabancıl ot türleri, yovulları ve rastlantıya sıklıklarının belirlenmesi (Yüksek lisans tezi). Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.

Demir, M. K., & Kartal, H. (2012). Könyo ilinde farklı ekmeğin tüketen bireyler üzerinde yapılan bir anket çalışması. Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi, 59-64.
Clarke, C. I., & Arendt, E. K. (2005). A review of the application of sourdough technology to wheat breads. In Advances in Food and Nutrition Research. Academic Press.
İşin, P. M. (2021). Avusturya'da gıdaların yemeliğin kültürel tarihi. İstanbul: Yapi Kredi Yayınları.
Elgin, A., & Ertauy, Z. (1995). Tahıl işleme teknolojisi. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No:718, Erzurum.
Elgin, A. (2016). Buğday genomu hakkındaki spekülasyon iddiaları ve gerçekler. TÜRKTOB Dergisi, 5(2), 34-42.

Sağlık Bakanlığı. (2014). Türkiye beslenme ve sağlık araştırması 2010: Beslenme durumu ve alışkanlıklarının değerlendirilmesi sonuç raporu.
Anon. (2012). Türk Gıda Kodeksi Ekmeğin Çeşitliliği Tebliği, Tebliğ No: 2012/2, 04 Ocak 2012, Resmi Gazete Sayı: 28163.
Behara, S. S., & Ray, R. C. (2015). Sourdough bread. In C. M. Rosell, J. Bajerka, & A. F. El Sheikh (Eds.), Bread fortification for nutrition and health (pp. 53-67). Boca Raton: CRC Press.
Poutanen, K., Flander, L., & Katina, K. (2009). Sourdough and cereal fermentation in a nutritional perspective. Food Microbiology, 26(7), 693-699.
Cough, G. W. (2016). Effect of sourdough fermentation parameters on bread properties (Yüksek lisans tezi). Clemson Üniversitesi.
Katina, K., Arendt, E., Lückonen, K. H., Autio, K., Flander, L., & Poutanen, K. (2005). Potential of sourdough for healthier cereal products. Trends in Food Science & Technology, 16(1-3), 104-112.
Hendek Ertop, M., & Hayta, M. (2016). Eski hamur fermentasyonunun ekmeğin biyolojik bileşenleri ve biyoyararlanım üzerindeki etkileri. Gıda / The Journal of Food, 41, 115-122.
Capurso, A., & Capurso, C. (2021). The Mediterranean diet. Why elderly people should eat a wholegrain sourdough bread. Aging Clinical and Experimental Research, 32, 1-5.
Jonnalagadda, S. S., Harnack, L., Liu, R. H., McKewen, N., Seal, C., Liu, S., & Fahey, G. C. (2011). Putting the whole grain puzzle together. The Journal of Nutrition, 141(5), 1015S-1022S.
Brouns, F. J. P. H., Vincent, J., Baul, V. J., & Shewry, P. R. (2013). Does wheat make us fat and sick? Journal of Cereal Science, 58(2).
Bodinham, C. L., Hitchen, K. L., Youngman, P. J., Frost, G. S., & Robertson, M. D. (2011). Short-term effects of whole-grain wheat on appetite and food intake in healthy adults. The British Journal of Nutrition, 106(3), 327-330.

GARDAŞ

BİR MİLLİ CHATBOT PROJESİ Yunus TEVEK

Bu proje, yapay zekâ farkındalığını artırmak ve insanlara yapay zekâ araçlarını tanıtmak amacıyla "GARDAŞ" adında bir chatbot geliştirmeyi hedeflemektedir. Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda öğrenim gören öğrenciler başta olmak üzere, tüm halkın yapay zekâ hakkında bilinçlenmesi sağlanacaktır. GARDAŞ, kullanıcıların ilgi ve ihtiyaçlarına göre en uygun yapay zekâ araçlarını önererek rehberlik edecektir.

Proje kapsamında öğrenciler, öncelikle yapay zekâ araçlarını ve kullanım alanlarını araştırarak elde ettikleri bilgileri düzenleyip anlaşılır bir hale getirecektir. Daha sonra, bir yapay zekâ modeli kullanarak chatbot geliştirme süreçlerini öğrenerek ve makine öğrenmesi teknikleriyle chatbotu eğiteceklerdir. Kullanıcıların sorularına daha iyi yanıt verebilmesi için chatbot, doğal dil işleme (NLP) yöntemleriyle geliştirilecektir.

Projenin sonunda, web tabanlı erişilebilir bir chatbot oluşturularak öğrencilere, öğretmenlere ve halka sunulacaktır. Kullanıcılar, yapay zekâdan nasıl yararlanabileceklerini, hangi araçların hangi alanlarda işlevsel olduğunu öğrenerek bilinçli bir kullanım alışkanlığı kazanacaktır. Ayrıca, chatbotun yapay zekâ ile ilgili oyunlar, eğitim materyalleri ve uygulamalar önermesi sayesinde kullanıcılar, ilgi duydukları alanlarda kendilerini geliştirme fırsatı bulacaktır. Bu projenin uzun vadede, yapay zekâ farkındalığını artırarak bireylerin bu teknolojiyi daha verimli ve bilinçli bir şekilde kullanmalarını sağlaması beklenmektedir. Öğrenciler için bir rehber niteliği taşıyan GARDAŞ, eğitim, sanat, yazılım, bilim ve günlük hayatı kolaylaştıran birçok yapay zekâ tabanlı aracı tanıtarak toplumda yapay zekâyı yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Projenin Amacı: Bu proje kapsamında, başta Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğrenim gören öğrenciler olmak üzere, tüm halkımızın yapay zekâ farkındalığını artırmak amacıyla "GARDAŞ" adında bir chatbot geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca hayatımızı kolaylaştıran yapay zekâ araçlarından bazıları tanıtılmaktadır.

Beklenen Sonuç: Proje sonucunda ortaya çıkan GARDAŞ chatbot'unu kullananlar, yapay zekânın neler yapabildiğini, yapay zekâdan neler bekleyebileceklerini ve beklentilerine yönelik nasıl yanıtlar alabileceklerini daha iyi kavrayacaktır. Bu sayede, yapay zekâ araçlarının çeşitliliği ve işlevselliği konusunda farkındalık düzeylerinin artması ve bilinçli davranış sergileme eğilimlerinin güçlenmesi beklenmektedir. Chatbot, kullanıcıların yapay zekâdan beklentilerini ve ihtiyaçlarını anlayarak onlara uygun araçlar önerecek, böylece yapay zekânın potansiyelini ve kullanım alanlarını daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır. GARDAŞ, kullanıcının ilgi alanlarına göre yapay zekâ tabanlı uygulamalar, oyunlar veya eğitim materyalleri önerebilecektir. Örneğin, yapay zekâ ile resim çizmeye ilgi duyan bir kullanıcıya, bu konuda uzmanlaşmış yapay zekâ araçlarını veya online kursları önererek destek sağlayabilecektir.

BİLSEM’de Matematik Dersi

DERYA AKYOL

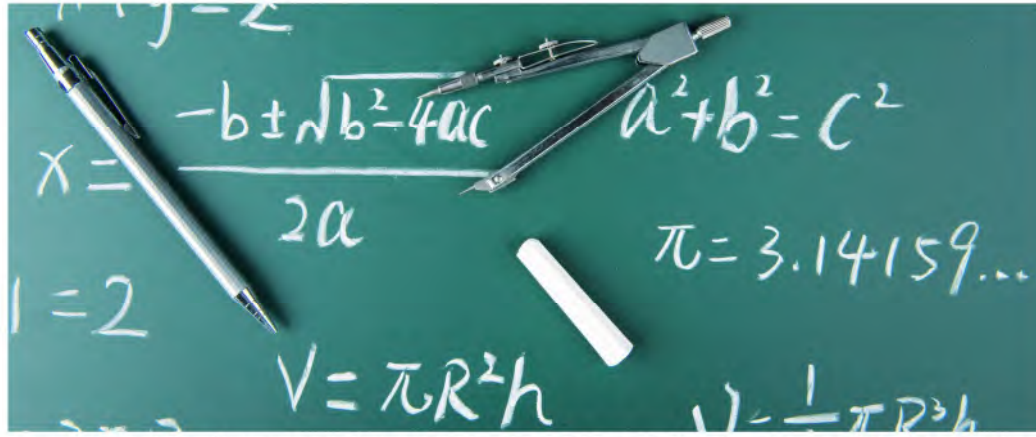
Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), yetenekli öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan, özel eğitim veren kurumlar olarak önemli bir yere sahiptir. Bu merkezlerde, geleneksel öğretim yöntemlerinden farklı olarak, öğrencilerin düşünsel yeteneklerini geliştirmeye yönelik daha derinlemesine ve yaratıcı bir yaklaşım benimsenir. Matematik dersleri de bu yaklaşımın merkezinde yer alır, çünkü matematiksel düşünme becerileri, öğrencilerin analitik, problem çözme ve soyut düşünme yeteneklerini geliştirir. BİLSEM’deki matematik derslerinin temel amacı, öğrencilere sadece standart matematik bilgilerini aktarmak değil, aynı zamanda onları problem çözme, mantıklı düşünme ve yaratıcı çözüm yolları geliştirme konusunda teşvik etmektir. BİLSEM’de matematik öğretimi, öğrencilerin matematiksel kavramları anlamalarını derinleştirir ve bu bilgileri farklı alanlarda uygulama becerisi kazandırır. Bu derslerde amaçlanan bir diğer önemli hedef ise öğrencilerin matematiksel soyutlamalara yatkınlıklarını artırmak ve soyut düşünme yetilerini geliştirmektir. BİLSEM’de matematik öğretimi, geleneksel ders anlatımının ötesine geçer. Öğrenciler, sıradan müfredatla sınırlı kalmayıp, daha ileri düzey matematiksel kavramlarla tanışır. Matematiksel düşünme biçimleri, soyut kavramlar ve gerçek yaşamla bağlantılı problemler üzerinde yoğunlaşır. Öğrenciler, sayı teorisi, geometrik şekiller, fonksiyonlar, kümeler, olasılık teorisi gibi konularda derinlemesine bir anlayış kazanırlar. Matematik derslerinde genellikle Proje Tabanlı Öğrenme, Problem Çözme Yaklaşımları, Matematiksel Modelleme

ve Teknoloji Kullanımı gibi yöntemler kullanılır. Proje Tabanlı Öğrenme: Öğrenciler, gerçek dünya problemlerine çözüm önerileri geliştirmek için grup halinde çalışırlar. Bu projeler, öğrencilerin hem bireysel hem de takım halinde matematiksel becerilerini kullanmalarını sağlar. Problem Çözme Yaklaşımları: Öğrencilere yalnızca doğru cevaba ulaşmak değil, çözüm sürecini de keşfetmeleri öğretilir. Bu süreçte, farklı çözüm yolları ve yaratıcı düşünme yöntemleri önem kazanır. Matematiksel Modelleme: Öğrenciler, matematiksel kavramları ve modelleri kullanarak günlük hayatta karşılaştıkları problemleri çözmeye çalışırlar. Bu yöntem, onların soyut düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Teknoloji Kullanımı: Bilgisayar yazılımları ve online kaynaklar, matematiksel keşiflerin daha etkili bir şekilde yapılmasına olanak tanır. Dinamik geometri yazılımları, simülasyon araçları ve algoritmalar gibi teknolojik araçlar, öğrencilerin matematiksel kavramları daha somut bir şekilde anlamalarını sağlar. BİLSEM’de verilen matematik derslerinin sağladığı en önemli fayda, öğrencilerin matematiksel yeteneklerinin yanı sıra eleştirel düşünme, analitik düşünme ve yaratıcı problem çözme becerilerinin gelişmesidir. Bu beceriler, öğrencilerin yalnızca matematiksel alanlarda değil, diğer akademik disiplinlerde de başarılı olmalarını sağlar. Ayrıca, bu tür dersler öğrencilerin özgüvenlerini artırır ve zorluklarla başa çıkabilme yetilerini geliştirir.

Sonuç olarak BİLSEM’deki matematik dersleri, öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan yenilikçi ve farklı bir öğretim anlayışını yansıtır. Bu dersler, sadece matematiksel bilgilerin aktarılmasından öte, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi hedefler. Matematiksel düşünme, modern dünyada kritik bir beceri haline geldiği için, BİLSEM’ler bu alanda öğrencilerini en iyi şekilde hazırlamak için önemli bir rol oynamaktadır. BİLSEM’DE Matematik Dersleri: Bir Öğretmenin Perspektifi Yukarıdaki bölümde BİLSEM’DE matematik dersleri hakkında genel bilgilere yer verdim. Ancak yıllardır Bilim ve Sanat Merkezleri’nde (BİLSEM) matematik öğretmenliği yapıyorum ve her yıl bu okulun, öğrencilerin hayatlarında nasıl önemli bir yer edindiğine şahit oluyorum. BİLSEM, sadece öğretmenin ders anlatıp öğrencinin dinlediği bir yer değil. Burada, her şey öğrencilerin potansiyellerini ortaya çıkarmak, onları daha derin düşünmeye ve farklı bakış açıları geliştirmeye teşvik etmek üzerine kurulu. Bu bağlamda matematik dersleri de hiç şüphe yok ki en yaratıcı ve en farklı şekilde işleniyor. Matematik Derslerinin Temel Felsefesi normal matematik derslerinden farklıdır. BİLSEM’de matematik dersi, sıradan bir ders değildir. Yalnızca teorik bilgi aktarımı yapmanın ötesine geçer. Amacımız, öğrencilere sadece formülleri ve teoremleri öğretmek değil, aynı zamanda onlara matematiksel düşünme alışkanlıkları kazandırmak ve onları bu disiplini keşfederken eğlendirmektir. Matematiksel soyutlamalar, problem çözme teknikleri ve soyut düşünme becerileri, her dersin temel taşlarını oluşturur. Dersin içeriği normal okul derslerindeki müfredat gibi değildir! BİLSEM’de dersler her zaman öğrencilerin daha fazla düşünmesini sağlayacak şekilde planlanır. Örneğin, klasik müfredatta işlediğimiz temel konuların yanında, sayı teorisi, geometri, fonksiyonlar gibi alanlarda derinlemesine çalışmalar yapılır. Ancak bu konulara yaklaşımımız oldukça farklıdır. Öğrenciler, her yeni kavramı bir

problem çözme aracı olarak görürler. Bir kavramı anlamak için o kavramı farklı bağlamlarda kullanmak, problemlerle ilişkilendirmek gerekir. Bu da öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılmalarını sağlar. BİLSEM’de matematik dersi, ders kitabı ve klasik öğretim yöntemlerinden çok daha fazlasıdır. Problem çözme odaklı, uygulamalı ve grup çalışmasına dayalı dersler yapıyoruz. Öğrenciler, farklı çözüm yolları geliştirirken hem bireysel hem de grup olarak nasıl daha etkili çalışacaklarını öğreniyorlar. Öğretmen bazen bir problem üzerinde saatlerce düşünmek zorunda kalabiliyorlar. Bu süreç, onları sadece sabırlı değil, aynı zamanda yaratıcı ve disiplinli kılıyor. Gerçekten de BİLSEM öğrencilerinin çoğu, sorunları çözme konusunda çok farklı ve yenilikçi yöntemler geliştiriyorlar. Örneğin, geometri derslerinde, geometrik şekilleri sadece teorik olarak öğrenmekle kalmayıp, bu şekillerin nasıl inşa edileceğini 3D yazıcılarla hayata geçirebiliyoruz. Bir çok web 2.0 araçlarından da faydalaniyoruz. Bu tür projeler, matematiksel düşünmenin ne kadar geniş bir alanı kapsadığını öğrencilere somut bir şekilde gösteriyor. Matematiksel Modelleme ve Teknoloji kullanımı derslerimize entegre etmek, öğrencilerin ilgisini canlı tutmak ve kavramları somutlaştırmak için büyük bir fırsat sunuyor. Dinamik geometri yazılımları ve matematiksel modelleme araçları, öğrencilerin soyut matematiksel kavramları görsel hale getirmelerini sağlıyor. Bu sayede öğrenciler, yalnızca “nasıl” olduğunu değil, “neden” olduğunu da kavrayabiliyorlar. Örneğin, olasılık teorisi üzerine yapılan bir projede, öğrenciler bir oyunun tasarımını yapıp bu tasarımı simülasyonlar aracılığıyla test ettiler. Hem teori hem de uygulama tarafında çok şey öğrenmiş oldular. BİLSEM’in sunduğu bu tür araçlar ve ortamlar, öğrencilerin matematikle olan ilişkilerini çok daha güçlü ve anlamlı hale getiriyor.

Sonuç Olarak BİLSEM'deki matematik dersleri, bir öğretmenin en keyif aldığı anları yaşadığı derslerdir. Çünkü burada öğrenciler, matematiği sadece bir ders olarak görmüyor; ona hayatlarında nasıl kullanabileceklerini, ona nasıl farklı açılardan yaklaşabileceklerini öğreniyorlar. Her öğrencinin kendi hızında ilerlemesi, kendi tarzında öğrenmesi sağlanıyor. Zaten bu öğrenciler, sıradan okullarda öğrenim gören arkadaşlarına göre çok daha fazla özgüvenli ve yaratıcı oluyorlar. Bu da matematiği sadece bir bilim dalı olarak değil, bir düşünme biçimi, bir yaşam tarzı olarak kabul etmelerini sağlıyor.

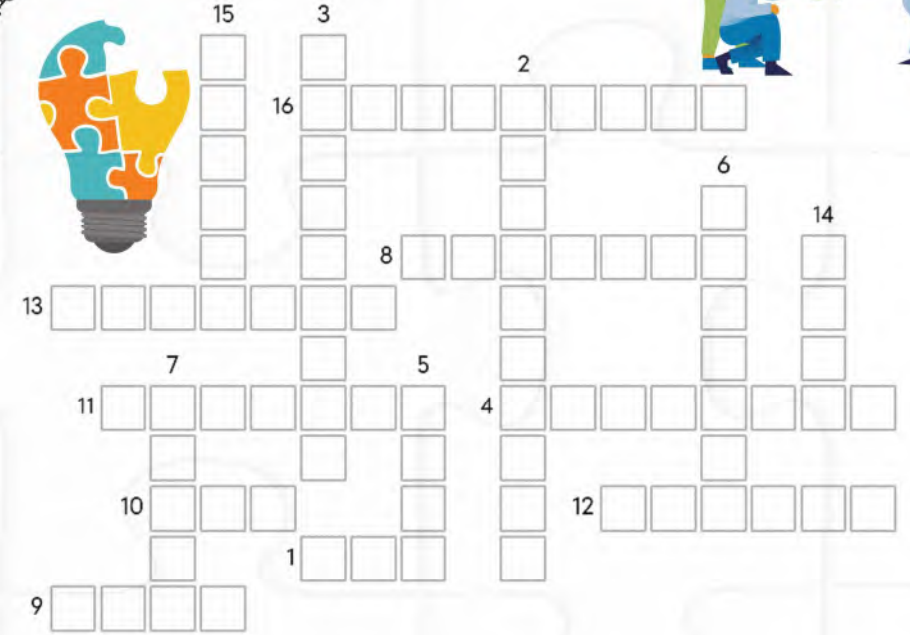
BİLSEM, sadece yetenekli öğrencilerin eğitildiği bir kurum değil, aynı zamanda matematiği daha derinlemesine keşfetmek isteyen her öğrenciye ilham veren bir yer. Yıllardır burada öğretmenlik yapıyor olmanın bana kazandırdığı en büyük şey, öğrencilerin gözlerindeki o "aha" anlarını görmek ve onların gelişimine katkı sağlamak. Çünkü her yeni kavram, her çözülmüş problem, öğrencilerin matematiğe olan sevgisini bir adım daha pekiştiriyor.

Şimdi derslerde kullandığımız web 2.0 araçlarından birinde sizler için hazırladığım etkinlikle, sizleri baş başa bırakıyorum. Karekodu taratarak uygulama üzerinden de çözebilirsiniz. Umarım eğlenerek çözersiniz...

wordwall.net/resource/89233494

Elektrik Bulmaca

Sorular:

1. İletkenin elektrik akımına karşı gösterdiği direnç hangi birimle ifade edilir?
2. Bir elektrik devresindeki akımı ölçen cihaza ne ad verilir?
3. Bir elektrik devresinde gerilimi ölçen cihazın adı nedir?
4. Negatif yüklerin hareketi sonucunda kinetik enerjinin devamlı aktarımına ne ad verilir?
5. İletken uçlar arasındaki yük akışı nedir?
6. Elektrik devrelerindeki akımı kesmeye veya yönlendirmeye yarayan eleman nedir?
7. Elektrik akımı sayesinde ısı ve ışık veren cihaza ne ad verilir?
8. Elektrik akımını ileten maddeye ne ad verilir?
9. Elektrikte kullanılan gerilim birimi nedir?
10. Kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine dönüştüren ve bünyesinde toplayan cihaz nedir?
11. Kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine ve elektrik enerjisini kimyasal enerjiye dönüştüren cihaz nedir?
12. Akıma karşı gösterilen tepkiye ne ad verilir?
13. Bir elektrik devresinde ampullerin ikişer uçları aynı noktaya bağlandığında oluşan bağlantı şekli nedir?
14. Bir elektrik devresinde ampullerin uç uca bağlanmasıyla oluşan bağlantı şekline ne ad verilir?
15. Ayarlı direnç hangi isimle anılır?
16. Pilin geriliminin akıma oranının sabit olduğunu belirten yasa nedir?

DENİZ NAL SİDER

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN GÜNLÜK HAYATTAKİ YERİ VE GELECEĞİ

Siber Güvenlik: Dijital Dünyanın Koruyucusu

Dijitalleşen dünyada, güvenlik de giderek daha büyük bir önem kazanıyor. Kişisel bilgilerimizi, banka hesaplarımızı ve hatta günlük yazışmalarımızı bile çevrimiçi ortamda saklıyoruz. Ancak bu durum, siber saldırılara ve veri ihlallerine karşı korunma ihtiyacını da beraberinde getiriyor.

Şifreleme teknolojileri, biyometrik güvenlik sistemleri ve yapay zekâ destekli siber güvenlik çözümleri, bireylerin ve kurumların dijital varlıklarını koruma konusunda önemli bir rol oynuyor. Ancak kullanıcıların da bilinçli olması büyük bir önem taşıyor. Güçlü şifreler kullanmak, iki faktörlü kimlik doğrulama sistemlerini aktif hale getirmek ve sahte e-postalara karşı dikkatli olmak, dijital güvenliği sağlamak için basit ama etkili yöntemlerden sadece birkaçı.

Bulut Bilişim: Verilere Her Yerden Erişim

Eskiden belgelerimizi, fotoğraflarımızı veya önemli dosyalarımızı taşınabilir disklerde saklarken, günümüzde bulut bilişim sayesinde her yerden erişebilir hâle geldik. Google Drive, iCloud ve Dropbox gibi platformlar, internet bağlantısı olan her cihazdan dosyalarımıza ulaşmamıza olanak tanıyor.

Bulut bilişim, yalnızca bireysel kullanıcılar için değil, şirketler için de büyük avantajlar sağlıyor. Kurumlar, pahalı donanımlara yatırım yapmak yerine, esnek ve ölçeklenebilir bulut hizmetleri kullanarak maliyetlerini düşürebiliyor. Gelecekte ise bu sistemlerin daha güvenli ve verimli hâle gelmesi bekleniyor.

Günümüzde bilişim teknolojileri, hayatımızın vazgeçilmez bir parçası hâline geldi. Akıllı telefonlardan yapay zekâyâ, bulut bilişimden nesnelerin internetine kadar pek çok teknoloji, günlük yaşamımızı kolaylaştırıyor. Ancak bu hızlı dönüşüm, beraberinde yeni alışkanlıklar, fırsatlar ve zorluklar da getiriyor. Peki, bilişim teknolojileri hangi alanlarda hayatımıza dokunuyor ve gelecekte bizi nasıl bir dünya bekliyor?

Yapay Zekâ: Günlük Yaşamın Görünmez Kahramanı

Eskiden bilim kurgu filmlerinde gördüğümüz yapay zekâ (YZ), bugün hayatımızın tam merkezinde yer alıyor. Kullandığımız arama motorlarından, telefonlarımızdaki sesli asistanlara kadar birçok sistemde YZ teknolojileri devrede. Sağlık sektöründe hastalık teşhisinden, finans alanında dolandırıcılığı önlemeye kadar geniş bir kullanım alanına sahip olan yapay zekâ, artık insan hayatını kolaylaştıran en büyük araçlardan biri.

Özellikle büyük veri analizi ve makine öğrenimi sayesinde YZ sistemleri, kullanıcı alışkanlıklarını analiz ederek kişiye özel öneriler sunabiliyor. Örneğin, izlediğiniz filmleri analiz eden bir platform size en uygun dizi veya filmi önerirken, online alışveriş siteleri ilgi alanlarınıza göre ürünler sunabiliyor. Önümüzdeki yıllarda ise YZ'nin, sürücüsüz araçlar, akıllı şehir sistemleri ve kişisel asistanlar gibi alanlarda daha da yaygınlaşması bekleniyor.

Nesnelerin İnterneti (IoT): Akıllı Cihazlar, Akıllı Yaşam

Akıllı ev sistemlerinden giyilebilir teknolojilere kadar birçok cihaz artık internete bağlanabiliyor. Nesnelerin İnterneti (IoT), günlük hayatta büyük kolaylıklar sağlıyor. Örneğin, akıllı termostatlar evin sıcaklığını otomatik olarak ayarlarken, akıllı buzdolapları eksik ürünleri algılayıp sipariş verebiliyor.

Bu yeni dünya, eğitimden iş dünyasına kadar pek çok sektörde devrim yaratma potansiyeline sahip. Örneğin, sanal gerçeklik (VR) gözlükleri ile öğrenciler tarihte bir yolculuğa çıkabilir ya da mühendisler bir projeyi 3D ortamda deneyimleyebilir. Henüz tam anlamıyla hayatımıza entegre olmasa da, metaverse teknolojilerinin önümüzdeki yıllarda büyük gelişmeler kaydedeceği öngörülmüyor.

Gelecek Şimdi Başlıyor

Bilişim teknolojileri, her geçen gün hayatımızın daha fazla alanına entegre oluyor ve alışkanlıklarımızı değiştiriyor. Yapay zekâdan siber güvenliğe, nesnelerin internetinden metaverse'e kadar birçok yenilik, dünyayı daha akıllı ve bağlantılı bir yer hâline getiriyor. Ancak bu gelişmelerin getirdiği fırsatlarla birlikte, bilinçli ve güvenli bir teknoloji kullanımı da büyük önem taşıyor.

Önümüzdeki yıllarda, bilişim teknolojilerinin daha da gelişmesiyle birlikte hayatımızda daha fazla kolaylık, hız ve güvenlik sağlayan sistemlerle karşılaşacağız. Teknolojiyi bilinçli bir şekilde kullanarak, dijital dünyaya uyum sağlayabilir ve geleceğin şekillenmesine katkıda bulunabiliriz.

Sağlık alanında da IoT önemli bir yer tutuyor. Akıllı saatler ve fitness bileklikleri, kalp atış hızımızı ve uyku düzenimizi takip edebiliyor. Bu sayede bireyler sağlıklarını daha iyi yönetirken, doktorlar da hastalarına daha doğru teşhisler koyabiliyor.

Metaverse: Sanal Dünyaların Gerçekliği

Son yıllarda adını sıkça duyduğumuz "Metaverse", fiziksel ve dijital dünyaların birleştiği sanal bir ekosistem olarak karşımıza çıkıyor. Metaverse sayesinde insanlar, sanal ortamda etkileşim kurabiliyor, alışveriş yapabiliyor ve hatta iş toplantılarına katılabilir.

KADİR KÖSE

Teknoloji Tasarım

Ülkelerin Kalkınmasında

SAFA BAKI

Günümüzde teknoloji ve tasarım, sadece estetik bir unsur olmanın ötesine geçerek ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel taşlarından biri haline gelmiştir. Endüstriyel tasarım, mimari, grafik tasarım, moda ve teknoloji tasarımı gibi alanlar, bir ülkenin ekonomik büyüklüğünü ve rekabet gücünü doğrudan etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Aynı zamanda, dijitalleşme, yapay zeka, otomasyon ve büyük veri gibi teknolojik gelişmeler de ülkelerin kalkınma sürecinde kritik bir rol oynamaktadır.

Ekonomik Kalkınma, Teknoloji ve Tasarım

Teknoloji ve Tasarım, ürün ve hizmetlerin değerini artırarak ekonomik kalkınmaya önemli ölçüde katkıda bulunur. Yenilikçi ve yaratıcı tasarımlar, ileri teknoloji ile birleştirildiğinde şirketlerin rekabet avantajı elde etmesini sağlar ve uluslararası pazarlarda ün kazanmasına yardımcı olur. Örneğin, Almanya'nın otomotiv sektöründeki başarısı, endüstriyel tasarıma ve ileri üretim teknolojilerine verdiği önemle doğrudan ilişkilidir. Benzer şekilde, Japonya'nın elektronik ve robotik endüstrisindeki liderliği de yenilikçi tasarım anlayışı ve ileri teknolojiye dayanmaktadır. Teknolojik yenilikler ve tasarım, sanayi 4.0 devrimi ile birlikte üretim süreçlerinde devrim yaratmış, otomasyon ve yapay zeka gibi gelişmeler sayesinde şirketlerin maliyetlerini düşürerek verimliliklerini artırmalarını sağlamıştır. Ayrıca, e-ticaret platformları, dijital pazarlama stratejileri ve büyük veri analitiği gibi teknolojik gelişmeler, küresel ekonomide rekabet avantajı elde etmek isteyen ülkeler için kritik hale gelmiştir.

Sosyal Kalkınma, Teknoloji ve Tasarım

Teknoloji ve tasarım, yaşam kalitesini artıran çözümler sunarak sosyal kalkınmaya büyük ölçüde katkı sağlar. Özellikle kentsel tasarım, akıllı şehir uygulamaları ve dijital altyapılar bireylerin yaşadıkları alanlarla olan ilişkisini geliştirir. Akıllı ulaşım sistemleri, trafik yoğunluğunu azaltarak şehir içi hareketliliği kolaylaştırmakta ve karbon salınımını azaltarak çevre dostu çözümler sunmaktadır. Modern mimari ve sürdürülebilir kent planlamaları, halkın yaşam alanlarını daha fonksiyonel ve yaşanabilir hale getirmektedir. Eğitimde dijital dönüşüm sayesinde, uzaktan eğitim ve sanal laboratuvarlar öğrencilerin daha etkili öğrenme deneyimleri yaşamalarına olanak tanımaktadır.

Kültürel Kalkınma, Teknoloji ve Tasarım

Tasarım ve teknoloji, bir ülkenin kültürünü ve kimliğini yansıtan önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Geleneksel sanat ve el sanatlarını modern tasarım ve dijital teknolojilerle harmanlayan ülkeler, kültürel miraslarını koruyarak turizm gelirlerini artırabilir. Örneğin, Danimarka'nın minimalist tasarım anlayışı ve dijital sanat platformları, hem iç pazarda hem de uluslararası alanda ün kazanarak ekonomik getiriler sağlamıştır. Ayrıca, sanal gerçeklik (VR) ve artırılmış gerçeklik (AR) teknolojileri, tarihi eserlerin korunması ve kültürel mirasın dijital ortamda yeniden canlandırılması konusunda devrim yaratmıştır. Bu sayede, kültürel miras daha geniş kitlelere ulaşarak korunmakta ve tanıtılmaktadır. Sonuç Olarak; Teknoloji ve tasarım, sadece görsel bir öge olmaktan öte, ülkelerin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında kritik bir rol oynamaktadır. Endüstriyel tasarım, dijital teknolojiler, yapay zeka ve mimari gibi alanlara yapılan yatırımlar, hem ürün ve hizmetlerin değerini artırmakta hem de toplumların yaşam kalitesini yükselten yenilikçi çözümler sunmaktadır. Bu nedenle, ülkelerin kalkınma stratejilerinde teknoloji ve tasarıma daha fazla yer verilmelidir.

“Yazılımın geleceği: Cross-Platform Yaklaşımlar”

Murat GÜNEŞ

Cross-Platform Geliştirmenin Yükselişi

Geleneksel olarak, yazılım geliştiriciler her platform için ayrı ayrı uygulamalar geliştirmişti. Ancak bu, zaman, maliyet ve kaynak kullanımı açısından verimsiz bir yaklaşımdı. Flutter, React Native, Xamarin gibi cross-platform framework'leri, geliştiricilere tek bir kod tabanıyla birden fazla platformda çalışan uygulamalar oluşturma fırsatı sundu.

Avantajlar:

- ✓ Tek kod tabanı: Windows, Linux, macOS, Android ve iOS gibi platformlarda aynı kod kullanılabilir.
- ✓ Daha düşük maliyet: Ayrı ayrı ekipler oluşturmaya gerek kalmaz.
- ✓ Daha hızlı geliştirme süreci: Tüm platformlar için ayrı kod yazmaya göre zaman kazandırır.
- ✓ Kullanıcı deneyimi tutarlılığı: Her platformda benzer arayüz ve performans sunar.

Zorluklar:

- ✗ Performans kaybı olabilir: Native (yerel) geliştirilen uygulamalar genellikle daha hızlı ve optimize olur.
- ✗ Donanım uyumsuzlukları: Bazı platformların farklı donanım bileşenlerine erişim sorunları olabilir.
- ✗ Kütüphane ve API desteği: Platformlara özgün tüm özellikler her zaman tam olarak desteklenmeyebilir.

Bu nedenle, native ve cross-platform arasında bir denge kurulması gerekiyor. Özellikle mobil oyunlar, ağır grafik işlemleri gerektiren uygulamalar ve düşük gecikmeli sistemler için native geliştirme halen tercih ediliyor. Ancak, standart iş uygulamaları, sosyal medya uygulamaları ve veri tabanı işlemleri için cross-platform daha avantajlı olabilir.

Cross-Platform vs. Native: Süreç ve Maliyet Faktörleri

Aşağıda Cross-Platform ve Native geliştirme süreçleri arasındaki temel farkları ve maliyet faktörlerini gösteren bir tablo yer almaktadır:

Kriter	Native	Cross-Platform
Geliştirme Süresi	Uzun	Daha Kısa
Maliyet	Yüksek	Daha Düşük
Performans	En iyi	Orta - Yüksek
Platforma Özgü Özellikler	Tam Destek	Bazı Kısıtlamalar
Kod Tekrarı	Farklı Platformlar İçin Ayrı Kod	Tek Kod Tabanı
Güncelleme ve Bakım	Zorlayıcı	Daha Kolay

No-Code ve Low-Code ile Geleceğe

Doğru

Yazılım geliştirme sürecini herkes için erişilebilir hale getiren No-Code ve Low-Code platformları, geliştiriciler ve işletmeler için çok büyük bir fırsat sunuyor.

No-Code ve Low-Code Nedir?

- No-Code: Hiç kod yazmadan sürüklerle bırak mantığıyla uygulamalar oluşturulabilir. (Örn: Bubble, Adalo, Glide)
- Low-Code: Minimum kod yazımıyla geliştirme yapılabilir, ama gerektiğinde manuel kod eklenebilir. (Örn: Mendix, OutSystems)

Avantajlar:

- ✓ Hızlı uygulama geliştirme: Haftalar sürececek projeler günler içinde tamamlanabilir.
- ✓ Küçük şirketler ve start-up'lar için ideal: Kod bilgisi olmadan da inovatif fikirler gerçekleştirilebilir.
- ✓ Bakım ve güncelleme kolaylığı: Geleneksel yazılım projelerine göre daha kolay düzenlenebilir.
- ✗ Zorluklar: Kısıtlı özelleştirme: Gelişmiş özellikler eklemek zor olabilir.
- ✗ Performans sorunları olabilir: Geleneksel yazılım geliştirme kadar optimize edilemeyebilir.
- ✗ Platform bağımlılığı: Kimi No-Code ve Low-Code platformları belli bir ekosisteme bağımlı olabilir.

Yapay Zekâ, No-Code ve Low-Code Entegrasyonu

Yapay zekânın gelişmesiyle No-Code ve Low-Code platformlarının daha da akıllı hale gelmesi mümkün. Örneğin, AI destekli kod üreticiler (GitHub Copilot, ChatGPT'nin kod yazma yetenekleri gibi) ilerleyen yıllarda tamamen otomatize edilmiş bir No-Code/Low-Code geliştirme ortamı sunabilir. Bu gelişme sayesinde, yazılım geliştirme süreçleri daha hızlı ve verimli hale gelecek.

Bu tarz sistemlerin geliştiriciler için bir tehdit değil, tam tersine bir yardımcı araç olarak görülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kod yazmayı bilen kişiler, Low-Code platformlarıyla hızlanabilir; hiç kod bilmeyenler de basit çözümler üretebilir.

Gelecekte Yazılım Nasıl Olacak?

✓ Cross-Platform geliştirme yaygınlaşacaktır, ancak belirli niş alanlarda native geliştirme ön planda kalabilir. ✓No-Code ve Low-Code platformları büyük bir dönüşüm sağlayacak ve özellikle küçük şirketler, start-up'lar ve bireysel girişimciler için büyük kolaylık sağlayacak. ✓ Kodlama bilgisi önemli olmaya devam edecek, ancak herkesin ileri seviye programlama bilmesi gerekmeyecek. ✓ Büyük yazılım şirketlerinin No-Code / Low-Code platformlarını desteklemesi önemli olacak, çünkü bu sistemlerin gelişmesi yazılım ekosistemini daha geniş bir kitleye açabilir. ✓Geleneksel yazılım geliştirme, No-Code ve Low-Code sistemleriyle hibrit hale gelebilir. ✓Yapay zeka destekli yazılım geliştirme ortamları, daha akıllı ve otomatik hale gelecek.

Gelecekte daha erişilebilir, daha hızlı ve daha verimli bir yazılım dünyası bizi bekliyor.

1.DÖNEM FAALİYET RAPORU

Temmuz 2024

• Daire Başkanımızın Ziyareti

Özel Eğitim Genel Müdürlüğü Üstün Yetenekliler Daire Başkanımız Erdal Kılınç, Şube Müdürü Muhittin Delihasan, İl ve İlçe Milli Eğitim yöneticileri kurumumuzu ziyaret etti. Ziyaretleri için teşekkür ederiz.

Ağustos 2024

• Yeni Kayıt ve Kayıt Yenileme

Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi uyarınca yeni kayıt ve kayıt yenileme işlemleri tamamlandı. 2024-2025 yılı için 24 Genel Yetenek, 6 Müzik, 4 Resim öğrencisi kayıtdı.

Eylül 2024

• TEKNOFEST Akdeniz Finaleti

Geleceğe Koşanlar Takımımız, Antalya'daki TEKNOFEST finallerinde proje sunumlarıyla Türkiye 18.'liği kazandı. Öğrencilerimiz Esat Buğra Öztürk, Berat Anıl Gezmiş ve danışman Zeynep Çayır'a tebrikler

• Erenalp SÖNMEZ Zeka Oyunları Yarışmasında Finalde

Destek Grubu öğrencimiz Erenalp Sönmez, Türkiye 29. Zekâ Oyunları finallerine katılmaya hak kazandı. Final 19 Ekim'de ODTÜ'de gerçekleşti.

ÇOCUKLAR YARI FİNAL SINAVI

Merhaba ERENALP SÖNMEZ

Final sınavına katılmaya hak kazanmıştır

• eTwinning Kalite Etiketleri

2023-2024 projelerimiz, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından Kalite Etiketi ile ödüllendirildi. "Mutlu Ol-Be Happy" projemiz Dijital Yeterlilik Sertifikası aldı.

Ekim 2024

• Curious Children Discover Projesi

Türkiye, Romanya, Yunanistan ve diğer ülkelerle "Meraklı Çocuklar Keşfediyor" eTwinning projemiz Zeynep Çayır yürütücülüğünde başladı.

• In To The Deep Projesi

Türkiye, İtalya, Bulgaristan ve Romanya ortaklığında okyanus kirliliği konulu eTwinning projemiz başladı. Çözüm odaklı tasarımlar üretiliyor.

• 17. Karadeniz Offroad Kupası

Okulumuz, tanıtım standıyla kupaya katıldı. Broşürlerle vatandaşlarımıza çalışmalarımızı anlattık.

• 16. Uluslararası MEB Robot Yarışması

Öğrencilerimiz Yakup Demirci, Ege Katakülah, Enes Haldan ve Miraç Türk, "Hızlı Çizgi İzleyen" ve "Temel Çizgi İzleyen" kategorilerinde yarıştı. Danışman: Yunus Tevek.

• 2024 Code Week Kutlaması

Destek Grubu öğrencilerimiz Scratch, Google Doodle ve Code.org ile Code Week'e katılarak sertifika aldı.

• TÜBİTAK 4007 Bilim Şenlikleri

"Bizim Yunus'un İzinde, Yürüyoruz Bilimle" temalı şenlikte, 24-26 Ekim'de Cumhuriyet Meydanı'nda 2 atölyeyle yer aldık. Danışmanlar: Sevda Tahmisoglu, Zeynep Çayır.

Kasım 2024

• Veli ve Okul Aile Birliği Toplantıları

Veli toplantılarımız ve Okul Aile Birliği toplantımız başarıyla gerçekleştirildi.

• TÜBİTAK 4006 Bilim Fuarı Hazırlıkları

Derya Akyol'un yürütücülüğünde, 15-16 Mayıs 2025'te düzenlenecek bilim fuarı için çalışmalar başladı.

- Patent ve Tasarım Çalışmaları
- 3 faydalı model, 4 patent, 4 marka ve 13 tasarım tescillendi. 2022'deki bir patent belge aldı.

- Öğretmenler Günü Kahvaltısı
- Öğretmenlerimizle keyifli bir kahvaltı programı düzenledik.

- Uyum Programı Sertifikaları
- Yeni kayıtlanan öğrencilerimize uyum programı bitirme sertifikaları verildi.

Aralık 2024

- TÜBİTAK 4004 Başvurusu
- “3 Boyutlu Gezegen: İklim ve Canlılar” projesi, Derya Akyol ve Alper Kayabaşı liderliğinde TÜBİTAK 4004 için başvuruldu.

Ocak 2025

- eTwinning Kalite Etiketİ Ödül Töreni
- İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ödül törenine katıldık.

YÜRÜTÜLEN PROJELER

- TÜBİTAK Çalışmaları:
- 2204 A 12 Başvuru,
 - 2204 B 8 Başvuru,
 - 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Destekleme Programı Başvurusu,
 - 4006 Bilim Fuarı Destekleme Programı 20 Başvuru
- Teknofest Çalışmaları:
- Teknofest Kıbrıs için 5 Başvuru,
 - Teknofest İstanbul 21 Başvuru
- Fikri Mülkiyet ve Sınai Haklar Çalışmaları:
- 1 Faydalı Model Tescili,
 - 4 Faydalı Model başvurusu,
 - 3 Patent Başvurusu,
 - 6 Marka Başvurusu,
 - 16 Tasarım Tescili Başvurusu.
- eTwinning Çalışmaları:
- 5 Avrupa Kalite Etiketİ,
 - 5 Ulusal Kalite Etiketİ,
 - 2 eTwinning Projesi yürütülmekte,
 - eTwinning Okul Başvuru var.

352 - 2025/452 - Tasarımlar Bülteni - Türk Patent ve Marka Kurumu - Yayın Tarihi : 09.01.2025

(11) 2024 009055 (21) 2024009055 (15) 30.10.2024 (22) 30.10.2024 (51) 32.00
(73) ÜNİTE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH. AKKUŞ NIKSAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Öğr. TÜRKİYE
(73) ASEL ALMIRA ÖZMEN(7757509)
(73) ASEL ALMIRA ÖZMEN

11 Deyen

(11) 2024 009057 (21) 2024009057 (15) 30.10.2024 (22) 30.10.2024 (51) 32.00
(73) ÜNİTE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH. AKKUŞ NIKSAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Öğr. TÜRKİYE
(73) ASEL ALMIRA ÖZMEN(7757509)
(73) ASEL ALMIRA ÖZMEN

11 Deyen

TASARIM BÜLTENİ

(11) 2024 008643 (21) 2024008643 (15) 10.10.2024 (22) 10.10.2024 (28) 1 (51) 06.08
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) ASEL ALMIRA ÖZMEN(7757509)
(72) MURAT GÜNEŞ
(72) ASEL ALMIRA ÖZMEN

NAT

1.1 Desen

2024/450 Tescimler Bölümü Türk Patent ve Marka Kurumu Yayın Tarihi : 09.12.2024 437

(11) 2024 008342 (21) 2024008342 (15) 10.10.2024 (22) 10.10.2024 (28) 1 (51) 06.08
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) KADİR KÖSE(7025495)
(73) MUHAMMED YAKUP ERKUŞ(7757483)
(72) KADİR KÖSE
(72) MUHAMMED YAKUP ERKUŞ

1.3 Kablo düzenleyici

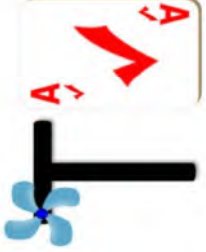
1.4 Kablo düzenleyici

(11) 2024 009059 (21) 2024009059 (15) 30.10.2024 (22) 30.10.2024 (28) 1 (51) 32.00
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) MUHAMMED YAKUP ERKUŞ(7757483)
(72) MUHAMMED YAKUP ERKUŞ

1.1 Desen

(11) 2024 009060 (21) 2024009060 (15) 30.10.2024 (22) 30.10.2024 (28) 1 (51) 32.00
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) ASEL ALMIRA ÖZMEN(7757509)
(72) ASEL ALMIRA ÖZMEN

1.1 Desen

2024/451 Tescimler Bölümü Türk Patent ve Marka Kurumu Yayın Tarihi : 24.12.2024 463

(11) 2024 008697 (21) 2024008697 (15) 18.10.2024 (22) 18.10.2024 (28) 1 (51) 03.01
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) KİTNET BAYER(7601612)
(72) EDİZ BULUT BAYER(7610442)
(72) EDİZ BULUT BAYER
(72) KİTNET BAYER

1.1 Gırtlık kılıfı

(11) 2024 008813 (21) 2024008813 (15) 22.10.2024 (22) 22.10.2024 (28) 1 (51) 02.42
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) AYŞİMA AKÇ(763329)
(73) KİTNET BAYER(7601612)
(72) AYŞİMA AKÇ
(72) KİTNET BAYER

2024/450 Tescimler Bölümü Türk Patent ve Marka Kurumu Yayın Tarihi : 09.12.2024 405

(11) 2024 008258 (21) 2024008258 (15) 08.10.2024 (22) 08.10.2024 (28) 1 (51) 02.07
(73) ÜNYE BİLİM VE SANAT MERKEZİ(6890428) LİSELER MAH AKKUŞ NIKŞAR CAD. YURT 195 52300 Ünye
Özü TÜRKİYE
(72) SEVDA TAHMİSOĞLU(7021383)
(72) BERİLSU YILDIZ(709487)
(72) BERİLSU YILDIZ
(72) SEVDA TAHMİSOĞLU

1.1 Enzürme takip kancası

1.2 Enzürme takip kancası

1.3 Enzürme takip kancası

1.4 Enzürme takip kancası

NAT

1.1 Desen

1.1 Sandalye

1.1 Desen

TÜRK
[PATENT]
TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU

FAYDALI MODEL BELGESİ

No: TR 2022 003489 Y

Buluş Başlığı

HEDİYELİ MUM

Faydalı Model Sahibi

ÜNİTE BİLİM VE SANAT MERKEZİ

SALİH DİKİLİ

Bu belge, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 08/03/2022 tarihinden itibaren 10 yıl süre ile korunmak üzere 20/02/2024 tarihinde verilmiştir.

Y. Zeki Durak

Prof. Dr. M. Zeki DURAK
Başkan

TÜRK
[PATENT]
TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU

PATENT

BÜLTENİ

